

Mas tednik

kulturno - politično glasilo

KROJ

svetovnih in domačih dogodkov

Najbolje kupite ure, nakit in drugo pri urarskem mojstru

Gottfried Anrather

Klagenfurt, Paulitschg. 9

Popravila izvršim takoj in solidno, kupujem in zamenjam zlato in srebro. (tudi strto zlato).

LETO XI./ŠTEVILKA 31

CELOVEC, DNE 6. AVGUSTA 1959

CENA 1.50 SILINGA

Za splošni napredek

Duri na Koroški velesojem so se zopet široko odprle in reka obiskovalcev, domačinov in tujcev, se je danes, ob otvoritvi razlila po obširnem, 130 tisoč kv. m. obsegajočem razstavnem prostoru, da si ogleda številne razstavljene izdelke. Blizu 1000 firm letos razstavlja na velesojmu, nadalje so tri posebne razstave. Vse to nima namena zgolj tešiti radovednosti gledalcev, povečini tudi ne prinese razstavljalcem takojšnje koristi, ampak je glavna naloga velesoja v tem, da nudi podobo sedanjega splošnega stanja koroškega gospodarstva in avstrijskega lesnega gospodarstva, kajti naš koroški velesojem je obenem osrednji lesni velesojem za vso Avstrijo.

Po drugi strani pa je naloga velesoja, da obiskovalcem nudi pogled v bodočnost, da jim daje koristne napotke za izboljšavo, modernizacijo in racionalizacijo lastnega gospodarstva.

Zato stoji v ospredju letošnjega velesoja zopet gozd in poljedelstvo, katerima se pridružuje kot tretji obrt, ki tudi v moderni industrijski družbi še vedno gre pomembno mesto.

Posebna razstava „Iz gozda do potrošnika“, ki kaže pot lesa od korena pa do končnega industrijskega izdelka. Moderna industrijska tehnika vedno veča možnosti za porabo lesa v gospodarstvu. Zato je prav, da si tudi naši gospodarji ogledajo to razstavo. Cene lesa so se zadnje čase nekoliko popravile in prav je, da se sedaj s toliko večjo pažnjo posvetimo naši „zeleni hranilnici“. Boljšo nego nam bo poplačal gozd z večjim donosom.

Tudi kmetijstvo je danes v nenehnem razvoju in posebno zaradi vedno napredujoče integracije ali spajanja evropskega gospodarstva v večje prostore, kot so na eni „Evropska gospodarska skupnost“ (EWG) ter pred kratkim ustanovljena „mala svobodna trgovinska cona“ sedmorice h kateri je pristopila tudi Avstrija. Ta razvoj stavlja naše kmetijstvo pred nove, težke probleme.

Po drugi svetovni vojni je naše kmetijstvo izvršilo veliko nalogo. S pridnostjo, odprtim očesom v bodočnost in modernizacijo je tako povzelo svoje donose, da krije večji del domačih prehranbenih potreb in tako štedi dragocene tuje valute za druge nabavke. Vendar kmetijstvo doslej pri odločitvah ni našlo zadostnega razumevanja in je bilo mnogokrat navezano samo nase, na lastno iznajdljivost in predvsem na pridnost tistih, ki so kljub vabam mesta ohranili zvestobo zemlji. V mnogih ozirih je kmetijstvo celo moralno doprineslo žrtve za druge stanovce.

Posledica naraščajoče integracije gospodarstva v Evropi je potrebna vedno večja delitev dela, to je: vsaka dežela in vsaka gospodarska panoga mora proizvajati to, za kar ima po naravi, tehniki ali spričo izvežbanih delovnih moči najboljše pogoje, kajti le tako lahko proizvaža za najnižjimi stroški in vzdrži konkurenco drugih.

Resnica pa je, da nas narava ni obdarila z najboljšimi pogoji v vseh pogledih, kajti v drugih deželah imajo ponekod bolj radodarno zemljo, ugodnejše klimatske pogoje in zato lahko ceneje proizvajajo. Prav zato pa mora današnji kmečki gospodar gledati, da se osredotoči na najbolj donosne panoge, da gospodari na čim bolj moderen, racionalen način, s katerim zniža stroške, posebno s pomočjo smotrne uporabe strojev, kajti dandanes je človeška sila postala dražja kot vse drugo. Na marsikatero izmed teh vprašanj bo našel odgovor na letošnjem velesojmu.

Tudi v obrti gre čas naprej in današnji obrtnik mora biti težak boj proti konkurenci industrijskih izdelkov. Kljub mnogostranski koristnosti masovnih industrijskih izdelkov pa so obrtniku ostala ohranjena nekatera področja, pri katerih še vedno igra veliko vlogo osebni okus, specializirano znanje, lepa oblika, skratka kulturni faktor. Kajti človekove potrebe za življenje segajo iz snovnega v duhovno območje.

To je le nekaj kratkih besed o letošnjem velesojmu, ki se je iz skromnih začetkov — nekdanjega jesenskega praznika celovskega Olepševalnega društva — razvil v reprezentativno razstavo koroške pridnosti in podjetnosti ter avstrijskega celotnega lesnega gospodarstva. Je to gospodarska prireditelja, ki ima vsedravnost in tudi mednarodni pomen, kajti na njem se prijateljsko srečujejo gospodarstva treh držav — Avstrije, Jugoslavije in Italije.

Hruščev v Ameriko - Eisenhower v Rusijo

Ameriški državni predsednik je povabil Nikito Hruščeva sovjetskega ministrskega predsednika in dejanskega »gospodarja vseh Rusij«, na obisk v Ameriko, kar je ta takoj sprejel, obenem pa je on povabil Eisenhowerja na obisk v Sovjetsko zvezo. Danes, ko vsakdo poleti kam potuje, pravzaprav ta dva obiska ne bi smela zbuhati posebnega presenečenja. In vendar sta ga, in sicer upravičeno, kajti s tem se končuje doba politike med dvema blokoma, ko so se mednarodna vprašanja reševala na konferencah s številnimi udeleženci, začenja pa se doba neposrednih stikov med vodilnima silama obeh svetovno-političnih blokov med Ameriškiimi združenimi državami in Sovjetsko zvezo.

Prvi trenutek izgleda, da je s povabilom v Združene države zmagal Hruščev, ki je že več let ponavljal željo, da bi prišel v direkten razgovor z Ameriko, vendar je treba ta dogodek vrednotiti iz širših vidikov, kot pa zgolj po prvem videzu propagande.

Dvogovor Washington-Moskva

Razlogi za direktne razgovore so precej priprosti, kot jih je označil Hruščev: Ako se Amerika in Rusija zmenita, nihče ne more začeti vojne. To ni nič novega, kajti že pred nekaj leti, ko so Angleži, Francozi in Izraelci začeli vojno proti Egiptu, so morali svoje čete ustaviti sredi zmogovitega napredovanja po egiptovski puščavi pri Suez, ker sta tako Sovjetska zveza kot Združene države zahtevali takojšnjo ustavitev sovražnosti. Po drugi strani je pa tudi res, da je vsaka sama tako močna, da je nihče ne more ustaviti, ako bi hotela začeti vojno, razen — strah pred popolnim uničenjem sveta. Atomske oboroževalno tekmovanje zadnjih let se vedno huje zajeda v narodna gospodarstva velesil, pa tudi tistih sedaj drugorazrednih sil kot Francija in Kitajska, ki so s pospešenimi atomskimi raziskavami hotele izdelati lastne atomske bombe in tako doseči vstop v izbrani »atomski klub«, ki doslej zajema samo Združene države, Veliko Britanijo in Sovjetsko zvezo. Vse to je pripomoglo, da je položaj postajal neznošen tako za eno kot za drugo stran in v tej splošni razdraženosti ni bilo moč doseči soglasja niti o manjših vprašanjih kot je na primer Berlin in nemška mirovna pogodba.

Ameriška vlada se je doslej izogibala direktnega razgovora s Sovjetsko zvezo iz dveh razlogov. Prvič: Eisenhower bo le še kratko časa na svojem mestu, kajti ustava

mu prepoveduje tretjo kandidacijo, po drugi strani je pa kljub spoštovanju do njegove osebe postalo jasno, da na to mesto spada ne vojak, ampak politik. Drugič: Ameriki je po velikih naporih uspelo, da se je povezala z državami zapadne Evrope v Atlantski pakt, ki je ob podpori ameriške atomske in letalske sile bil v zadnjih letih najtrdnější garant miru. Zavezniki Amerike upravičeno zaskrbljeni, da pri sestanku v dvoje Amerika — Sovjetska zveza, ne utegne priti do kravih kupčij na njihov račun. Zato je tudi odmev o ameriško-ruskih obiskih v evropskih prestolnicah precej različen.

Ženevska konferenca zaspala

Uradne vladne izjave so sicer oba obiska pozdravile, vendar srca vseh prizadetih v Evropi pa razjeda črv dvoma. V Washingtonu so zato takoj izjavili, da pri obeh obiskih ne bo nobenih političnih pogajanj, ampak samo »izmenjave misli«. Prava pogajanja bodo šele kasneje ob sodelovanju vseh prizadetih. Najbolj s tesnim srcem gledajo na razvoj Nemci, kajti tista krava, ki utegne plačati stroške teh obiskov utegne biti nemško zedinjenje, oz. njegova odločitev za nedoločen čas.

Spričo novega razvoja dogodkov je tudi konferenca zunanjih ministrov bila vsaj na zunaj rešena, kljub temu, da se ministri štirih velesil niso mogli sporazumeti o nobeni stvari. Vsekakor so pa spričo novega razvoja razgovori v Ženevi postali odveč. Da pa grenka kaplja ženevskega neuspeha ne bi motila splošnega, četudi ponekod navideznega veselja o novem ameriško-ruskem prijateljstvu, ki ga pa še ni, je bilo v Ženevi sklenjeno, da konferenco znova prekinemo. Datum njenega nadaljevanja bo pa določen po rednih diplomatskih zvezah. Zelo diplomatska beseda za — neuspeh.

Nixon na Poljskem

Po duševno in telesno precej napornem obisku v Sovjetski zvezi, se je ameriški podpredsednik Nixon podal na Poljsko. V duhovnem pogledu je bil njegov obisk v Sovjetski zvezi zaradi tega precej naporen, kajti imel je opravka s Hruščevim, ki kmečko zvitost združuje s prevejanostjo brezobzirnega politika Stalinove šole. O Nixonu so pa tudi v Ameriki mnenja precej deljena. V telesnem pogledu pa je bilo potovanje po Sovjetski zvezi zategadelj naporno, ker je moral v nekaj dneh z letalom, avtomobilom, ladjami in motornim čolnom premeriti ogromne razdalje, od Moskve pa globoko notri v Sibirijo.

Zato pa je bilo njegovo bivanje na Poljskem toliko prijetnejše. Poljski uradni krogi so ga sprejemali z izbrano ljubeznivostjo, ki dokazuje, da je Poljska, posebno pa Varšava še vedno »vzhodnoevropski Pariz«, ljudstvo pa je njegov obisk izrabilo za množične demonstracije simpatij v prid Zapada in Amerike. Že ob prihodu v Varšavo ga je večtisočglava množica potrpežljivo čakala dolge ure, kajti čas njegovega prihoda sploh ni bil napovedan, in ga naravnost obsula s cvetjem. Kamorkoli je šel, ga je ljudstvo navdušeno pozdravljalo in

dajalo s tem na posreden način duška svojemu srdu proti sovjetskim tlačiteljem.

Vendar ima tudi ta Nixonova zmogoslavna pot po Poljski svojo senčno plat. Obisk tega visokega ameriškega predstavnika zbuja v poljskem ljudstvu brezupna upanja na svobodo. Zato je znani ameriški komentator Lippmann upravičeno vprašal ali en upor na Madžarskem še ni bil dovolj. Jasno je namreč, da zapadni svet tudi v primeru upora na Poljskem ne bi mignil z mezinem, kot ni v prejšnjem stoletju, ko so carji zatirali Poljake. Značilno je, da se kardinal Višinski, primas Poljske ni udeležil gala sprejema, ki ga je Nixonu priredila poljska vlada, dočim je Nixonu pri obisku varšavske katedrale sprejel le dekan stolnega kapitlja. Razmerje med katoliško Cerkvijo in poljsko komunistično vlado se je namreč v zadnjem času znatno poslabšalo. In na to dejstvo je hotel kardinal svetovno javnost opozoriti s svojo odsotnostjo.

Molitev za avtomobiliste je sestavil sv. oče Janez XXIII. Je spričo vedno številnejših prometnih nesreč res potrebna. Minuli teden je bila objavljena v rimskih nabojnih listih.

- K R A T K E V E S T I -

V združenih državah so stopili v stavko kovinarji, ki zahtevajo zvišanje plač spričo podražitve življenjskih potrebščin. Zaradi ohladitve visokih peči in mirovanja topilnic bodo tudi razne druge industrije, ki pridelujejo železo, oz. ga pri svoji proizvodnji uporabljajo, morale ustaviti delo, ako ne bo dosežen pravočasno sporazum med sindikatom kovinarjev in podjetniki. Obe strani pozivata predsednika Eisenhowerja, da poseže vmes, toda ta se še obotavlja. Stavka zaradi splošnih gospodarskih interesov ne more predolgo trajati in to dejstvo utegne edino pomirjevalno vplivati na razburjene duhove na obeh straneh, kar Eisenhower dobro ve. Stavke železarjev so vselej težka obremenitev za celotno državno gospodarstvo.

60 milijonov mark bo zapadnonemška vlada izplačala norveškemu državljanom kot odškodnino za škodo in predajanje za časa nacizma.

Bivši gaulajter Koch, za časa Hitlerja neomejeni gospodar nad življenjem in smrtjo milijonov Poljakov, je vložil prek svojega odvetnika pritožbo na vrhovno poljsko sodišče proti obsodbi na smrt, ki je bila nad njim izrečena zaradi v procesu dokazane mu odgovornosti za smrt 300.000 Poljakov med drugo svetovno vojno.

Osutek zakona o rabi nemškega jezika v uradovanju na Južnem Tirolskem je potrdila posebna komisija italijanske vlade. Kot poroča poluradna avstrijska agencija APA, nova ureditev sicer ne zadovoljuje vseh tako dolgo nepriznanih zahtev Južnih Tirolcev, vendar jih v široki meri upošteva.

300.000 dolarjev so poklonile Združene države za pomoč političnim beguncem v Avstriji kot njihov prispevek za »svetovno begunsko leto.« To leto so začeli Združeni narodi z namenom, da napravijo konec bedi tistih, ki morajo — 15 let po koncu vojne — še vedno bivati po zasilnih taboriščih. Gornja vsota bo služila za pomoč potrebnim beguncem, da se vključijo v gospodarsko življenje v Avstriji.

Pri živem telesu je zgorelo 48 vojakov, ko so gasili gozdni požar 130 km južno od mesta Constantine v Alžiru. Požar se je zaradi silne vročine tako naglo širil, da so se vojaki nenadoma znašli od vseh strani obkoljeni po ognju, še preden so utegnili se umakniti ali priklicati pomoč.

Dostop do romarskega svetišča Marijino selo (Maria Zell) je zopet povsem prost, ker so delavci popravili poslednje poškodbe, ki so jih povzročile nedavne poplave. Sedaj je to božjepotno svetišče zopet moč od vseh strani doseči z vsemi razpoložljivimi prometnimi sredstvi.

Slon je izmaknil poštni paket iz avtomobila v Leobnu, ko je poštar ustavil svoje vozilo na cesti in je šla mimo karavana cirkusa Althof z vsemogočimi živalmi. Debelokožni štirinožec je z rilcem segel skozi odprto okno avtomobila z naglico, ki bi delala čast kakemu dvonožnemu tatu. Še preden so cirkuški uslužbenci mogli poseči vmes, je 11-letni slonovski bikerc raztrgal omot. Toda bil je razočaran, kajti namesto sladkarij so bili notri fotografski aparati, ki jih je jezno treščil na tla, da so se razleteli na kosce. Škoda je pokrita z zavarovalnino.

»Noč dolgih nožev«, so krstili pretep, ki se je pred nekaj dnevi odigral v Congu, predmestju glavnega mesta Francoskega Konga Brazaville. Ker sta se dve zamorski plemeni bili sprli in so pripadniki enega očitali drugemu, da so umazanci, so slednji užaljeni z dolgimi noži, kot jih pri nas ponavadi rabijo kuharice, napadli svoje črne očrnejvalce časti. Pri tem so bili štirje zamorci zabodeni do smrti, 43 pa je zadobilo težke rane in nihajo med življenjem in smrtjo.

Politični teden

Po svetu . . .

Kljub konferenci zunanjih ministrov v Ženevi, ki je mesece in mesece dajala časnikarjem snovi za dolge stolpce in strani, ni pa mogla dati človeštvu vesele vesti o spravi med sprtimi velesilami, se tudi v mednarodni politiki pozna, da smo v dobi dopustov. Vendar pa ostaja še dovolj perečih in nerešenih vprašanj, o katerih se da pisati.

Pred preobratom v Alžiru?

Francoški državni predsednik De Gaulle si doslej še ni mogel privoščiti dopusta, kajti položaj v Alžiru mu ne pusti spati. Minuli mesec je francosko vojaško poveljstvo sprožilo novo, po številu se že ne ve več točno katero, po obsegu pa brez dvoma največjo ofenzivo proti arabskim upornikom in že so se nekateri veselili velike zmage. Toda bolj ko se je železni in ognjeni obroč v Kabiliji (pokrajini, ki je ognjišče upora) ožil, toliko daljši so postajali obrazi Francozov v Alžiru. Namesto tisočev upornikov so francoski vojaki v svojem s tako veliko mujo sklenjenem obroču našli samo ostanke orožja in opreme, ki so jo uporniki odvrgli na umiku. Izgleda, da se je upornikom zopet posrečilo izvit se iz smrtonosnega objema po številu in bojni opremi znatno močnejših francoskih sil. Pa to je že stara taktika upornikov v gverilji ali »mali vojni«, ki pa lahko prinese velike odločitve. Uporniki od časa do časa zberejo svoje sile in nenadoma ter z veliko premočjo napadajo osamljene sovražnikove postojanke ter jih naglo uničijo, kadar pa nasprotnik zbere svoje mnogo močnejše sile, se pa uporniki pred odločno bitko prebijajo skozi obroč nasprotnikovih čet in tako pade sicer uničujoči udarec — v prazno.

Sedaj so francoske čete začele novo, pravijo da poslednjo in odločilno ofenzivo, ki ima ime »Operation Binoculars« ali »Povdignje daljnogled«.

Glasniki uporniške vlade v Kairu pravijo, da bo tudi ta udarec padel v prazno in izgleda, da tudi marsikateri trezni Francoz misli tako. Upati je le, da bi ta operacija, kakorkoli že izpade, res omogočila obema strankama stvaren pogled v prihodnjost.

Pravijo, da De Gaulle že dalj časa namerava stopiti v poganja z uporniki, da pa je ujetnik lastnih pristašev, alžirskih »ultras« ali gorečnikov, to je bogatinov, ki se boje za svoje privilegije, in pa »paras«, to je bojevitih mladih vojakov-padalcev (Falschirmjäger) pod vodstvom fanatičnih polkovnikov, ki mislijo, da bodo s svojo trmo in terorjem ustavili tok zgodovine. Pravijo, da krogi okrog De Gaulle računajo tudi z neuspehom tega novega podviga, nakar namerava državni predsednik začeti pogajanja z uporniki. Vprašanje je samo, če mu ne bo za hrbtom izbruhnil nov upor fanatičnih Francozov v Alžiru in težko bo naperil francosko orožje proti Francozom. Vsekakor je pa alžirsko vprašanje rakasta rana, ki jemlje Franciji še tisto moč in veljavo v mednarodnem svetu, ki bi ga še sicer mogla imeti.

Tudi pri Angležih ni vse zlato, kar se sveti

Minuli teden je v Nairobi, prestolnici Kenije, ene izmed najvažnejših kolonij, ki jih še ima Anglija v Afriki, bil predčasno upokojen vojni in policijski minister Cussack. V zakonodajnem svetu (parlamentu) je namreč črnska opozicija predložila resolucijo, v kateri očita Cussacku odgovornost za hude pretepe črnskih internirancev v taborišču Hola. Pazniki so jih tako pretepali, da so nekateri na posledicah zadobljenih poškodb umrli. Resolucijo je angleška večina sicer zavrnila, vendar je bil Cussack čez noč odpoklican.

Položaj Kenije je v toliko različnih od drugih angleških posesti v Afriki, ki jih angleška vlada sama navaja k samostojnosti, da se ondi najboljša zemlja nahaja v rokah belih, po večini angleških naseljenec. Kenija namreč slovi po svoji rodovni zemlji in izredno milem podnebnju. Zato so upokojeni angleški generali, admirali in visoki uradniki radi hodili tja preživljat večer svojega življenja kot lastniki plantaž, to je nasadov. Delali so zanje zamorci, za mal denar seveda. Pred nekaj leti so se zamorci uprli, pri čemer so sami zagrešili vrsto grozovitosti. Upor, znan pod

imenom Mau Mau, je bil zaduščen v krvi. Angleži so preselili stotisoče zamorcev plemen Kikuyu v oddaljene predele. Tam so jim odmerili novo, še neobdelano zemljo in jim celo nudili nekaj pomoči pri obdelovanju, dočim za gradnjo poslopij ni bilo treba kaj posebnega storiti, kajti zamorci so itak navajeni živeti v priprostih kolibah. Poskus je v glavnem dobro uspel in Kikuyu so povečini postali mirni poljedelci. Le voditelje in najbolj svoje glavne upornike so Angleži zaprli v taborišča, eno izmed katerih je bilo v Holi, kjer je prišlo do omenjenih pretepov.

Vsekakor se bodo pa tudi v Keniji beli naseljenci morali sprizniti s tem, da bo sčasoma prešla oblast v roke predstavnikov večine prebivalstva, to je črncev, med katerimi jih je že mnogo takih, ki so študirali na evropskih, predvsem angleških univerzah, kjer so se navzeli svobodoljubnega duha in ga potem po povratku v domovino začeli širiti med svojimi rojaki.

. . . in pri nas v Avstriji

Čas »kislih kumarov« se seveda pozna tudi v naši notranji politiki. Dunaj je domala prazen, ker je vse, kar more, je šlo na pot, bodisi po zveznih deželah, bodisi na jug, v Italijo, deželo večnega severnjaškega hrepenenja. Toda če so naši politiki šli z Dunaja zato, da se umaknejo od po pekočem soncu raztaljenem asfaltu in poletni vročini ter si poiščejo zavetja ob jezerih in morju, je bil njihov trud odveč, kajti letošnje poletje je bilo tudi na Dunaju in drugih mestih zadosti hladne vode, ki je rosila z neba kot — dež. Zlobnež bi rekel, da so se politiki, ki bi morali biti dalekovidni in uravnavati svoja dejanja po bodočnosti, zopet zmotili.

Večji del vlade — na Koroškem!

Kakor koli že, posebnih novic ni, kajti ministri so se razkropili na vse vetrove. Lahko bi skoraj rekli, da se je večji del vlade preselil prav na Koroško. Tako se v Millstättskem jezeru koplje finančni minister prof. Kamitz, v Sekiri pa si je najel vilo zunanji minister dr. Kreisky. Tudi podkancler dr. Pittermann se je ustavil v Borovljah. Prišel je na Koroško »košček sončnega juga« v Avstriji, kot jo je pred kratkim imenoval najvišji državni predstavnik, tudi predsednik poslanskega kluba socialistične stranke v dunajskem parlamentu, poslanec Olah. Velesejem pa je otvoril trgovinski minister dr. Bock, o čemer pa podrobneje poročamo na drugem mestu.

Nas kot zveste Korošce, ki ljubimo svojo domovino, samo veselijo ti obiski in bivanja visokih predstavnikov oblasti v naši lepi deželi. Želeli bi le, da bi iz naših prijaznih krajev odnesli kar najlepše spomine in upamo, da se bo morda to kdaj kaj poznalo pri ukrepih za našo sicer tako zelo zapostavljeno in zanemarjeno deželo.

Leta 1967 svetovna razstava na Dunaju?

Avstrijska vlada se je uradno zavzela za to, da se ji prepusti organizacija svetovne razstave v letu 1967 na Dunaju. Obstoji menda dobro upanje, da vlada s svojim

predlogom prodre. Najresnejšega tekmeča ima v Parizu. V tej zvezi računajo, da bo takrat je gotova velika avtocesta (Auto-bahn) Dunaj—Gradec—Celovec—Trbiž—Benetke, tako da bodo prometne zveze z našo prestolnico znatno izboljšane.

Vendar je zadeva s to cesto še nekoliko v zraku, kljub načelnemu sklepu avstrijske vlade o gradnji, kajti ni še določena trasa, kjer bi naj tekla, in — kar je najvažnejše — se ne ve, od kod bi naj prišel denar za to ne baš ceneno gradnjo. Med drugim se je o tem razgovarjala tudi mešana komisija avstrijskih in italijanskih gospodarstvenikov in tehnikov v Špitalu na Dravi. Menili so, da bi bilo treba za ta namen navrtati kake mednarodne denarne vrelece.

Dunajska policija ni v zavidanja vrednem položaju

Te dni je na Dunaju takozvani mednarodni mladinski festival, ki je zbral mladino z vzhoda in zapada, da se miroljubno spozna. Ti mladinski festivali so komunistično pobarvana zadeva in služijo propagandi svetovnega komunizma. Kljub temu je avstrijska vlada dovolila, da se festival letos vrši na Dunaju, ker smo pač nevtralni. Obenem sta pa obe vladni stranki jasno pokazali, da se s cilji te prireditve, oz. njenih prireditev ne strinjata. Demokratično avstrijsko časopisje je sklenilo prijateljski sporazum, da o festivalu ne bo nič ugodnega pisalo.

Odvišen trud

Nekaj katoliških organizacij pa je istočasno na Dunaju organiziralo razne razstave in protestne prireditve z namenom, da razkrinka pravi obraz komunizma. Med drugimi sta se madžarska poslanka Ana Kethly in brat tibetanskega Dalai lame obrnila na svetovno javnost ter razgalila resnično sliko »ljudskodemokratske svobode«. Na neki razstavi so bile tudi slike grozodejstev iz madžarske revolucije ter podobe kardinala Mindszentija.

Kakor komunisti pri vsakem ukrepu policije proti njim protestirajo, češ, da je to nedopustna omejitev svobode, so pa topot prireditelji festivala sami zahtevali, da poseže policija vmes.

Sicer pa je bil trud teh katoliških organizacij nekoliko odveč. Propaganda proti komunizmu je brez dvoma potrebna v svobodnem svetu, da razkrinkava komunistične laži, odveč pa je med tistimi, ki so obsojeni sami živeti v komunističnem »raju na zemlji«. Dokaz temu so številni mladi fantje in dekleta, ki so prišli na festival z uradnimi delegacijami iz vzhodnih držav, a so na Dunaju ob prvi priliki, ko so se mogli izmuzniti budnim očem komisarjev, šli na avstrijsko policijo in zaprosili za politični azil.

Truppe se zopet oglašajo

Pri nas na Koroškem se je zopet oglašil k besedi nekdanji po socialistih brez prizanašanja odžagani predsednik Delavske zbornice Paul Truppe. Izšla je namreč nova številka njegovega lista — prva po volitvah 10. maja, pri katerih je mož doživel hud poraz. Kaže, da je rabil precej časa, da je prišel zopet do sape. Napoveduje, da bo svojo »pravično borbo« bojeval naprej, vendar mu dobri poznavalci političnih razmer prisojajo le malo možnosti za uspeh.

Umrli je ustanovitelj Katoliške univerze v Milanu

Sredi julija je v 82. letu starosti v Milanu (Italija) umrl p. Avgustin Gemelli, frančiškanski redovnik in ustanovitelj katoliške univerze »Sv. Srca«, katere rektor je bil do smrti. S p. Gemellinom je legla v grob ena izmed najbolj značilnih osebnosti Italije v tem stoletju, obenem pa tudi mož in katoličan mednarodnega formata.

Rodil se je kot sin bogate družine, ki pa je bila protiverskega mišljenja. Tudi njegova vzgoja je bila enaka. Po z odličnim uspehom končanih študijah na medicinski fakulteti v Paviji je postal zdravnik in se posebno posvetil biologiji, vedi o začetkih življenja. Tudi kot mlad zdravnik in znanstvenik je večkrat javno napadal katolištvo in izražal socialistično navdahnjene ideje.

V vojaški bolnici, kjer je služboval, pa se je seznanil s kuratom patrom Mazzotijem. Po večkratnih razgovorih je mladi zdravnik začel razmišljati o pravilnosti svoje dosedanje poti in kmalu prišel do spoznanja, da ni ravnal prav. Leta 1903 je pokleknil k spovednici in nato pristopil

SLOVENC

doma in po svetu

Msgr. Matija Škrabar - biseromašnik

V Barkovljah, znatno slovenski mestni četrti Trsta, je minuli mesec praznoval 60-letnico nove maše č. g. Matija Škrabar, barkovljanski rojak in starosta slovenskih duhovnikov na Tržaškem. Slovenci iz mesta in okolice so se zbrali v barkovljanski župni cerkvi, da z jubileantom doživijo ta veliki dan v čaščenju božjem, obenem pa mu na ta način izkažejo hvalečnost za njegovo požrtvalno dušnopastirsko delo ter trud za ohranitev slovenske nabožne pesmi.

Slavljenec se je ondi rodil leta 1876 kot sin premožne družine in je po opravljeni srednji šoli v Trstu stopil v goriško bogoslovje. Po novi maši, ki jo je leta 1899 pel v Barkovljah, v isti cerkvi, kjer je sedaj obhajal svoje biseromašniško slavo, je služboval nekaj časa kot kaplan v Rojanu, nato pa je bil imenovan za kateheta na slovenski osnovni šoli pri Sv. Jakobu v Trstu, kasneje pa je postal tudi veroučitelj na slovenskem učiteljsku in na slovenski trgovski akademiji. Kljub obilni zaposlitvi v šoli, je dolga leta upravljal katinarsko župnijo v Trstu.

Njegova velika ljubezen pa je veljala slovenskemu nabožnemu petju. Ze v semenišču se je sprijateljil s sedaj že pokojnim župnikom in skladateljem Vinkom Vodopivcem, s katerim sta potem v težkih časih fašističnega preganjanja reševala in rešila slovensko cerkveno petje. Vodil je pevске zборе, v Marijinem domu pa je poučeval tudi narodno petje.

Te skope besede pa ne morejo zadostno označiti slavljenčevega narodnega in dušnopastirskega dela. Za ta lepi jubilej mu je msgr. Jakob Ukmar zapisal v goriškem »Katoliškem glasu«: »Človek nima besede, da bi se primerno zahvalil za to morje milosti in rajske blaženosti v tej solzni dolini.« — In še pravi naprej: »Če bi ljudje, posebno v teh narodno mešanih krajih, vsako nedeljo in praznik res pobožno klečali pred svojim Stvarnikom, koliko boljši bi postali, kako bi se med seboj spoštovali. Že samo s tem bi bil rešen del političnih nasprotij, ki danes tako žalostno cepijo krščanske narode.«

Sveti oče je jubilanu izkazal svoje najvišje priznanje s tem, da ga je prav sedaj imenoval za svojega častnega komornika.

Dr. Andrej Farkaš - srebrnomašnik

V Ameriki je praznoval svoj srebrnomašniški jubilej č. g. Andrej Farkaš, župnik v Bridgeportu, v zvezni državi (deželi) Connecticut. Vsi srebrnomašniki te dežele, 18 po številu, so imeli najprej skupno proslavo, katere se je udeležilo 400 sobratov. Slovesnost sta počastila dva ameriška škofa.

Kmalu nato pa so verniki njegove župnije priredili proslavo v domači cerkvi. V našem jeziku je pridigal slavljenču slovenski škof dr. Gregorij Rožman, ki ga je pred 25. leti posvetil v ljubljanski stolnici.

Slovenec uči ruščino na ameriški univerzi

Za izrednega profesorja ruščine in ruske literature na Northern Illinois University v Clevelandu je bil imenovan dr. Jože Suhadolc. Novi profesor je po rodu iz Šujice na Dolenjskem, po končani gimnaziji je promoviral za doktorja prava na univerzi v Ljubljani. Nato je v Zagrebu doštudiral še agronomijo, v Benetkah pa filozofijo. Po drugi svetovni vojni se je kot begunec nastanil v Trstu, kjer je vrsto let poučeval na ondodnih slovenskih srednjih šolah. Nato je odšel v Ameriko, kjer si je na visoki šoli Middlebury College University of Cambridge izpopolnil še svoje znanje ruščine. Njegova pridnost je bila sedaj poplačana z imenovanjem za univerzitetnega profesorja.

prvim semestrom pouka. Od takrat se je razrastla v mogočno ustanovo, kjer izbrani profesorji v modernih predavalnicah, institutih, napravah in laboratorijih poučujejo mladino o najnovejših izsledkih znanosti, obenem pa jo vzgajajo na temelju večnih krščanskih resnic.

P. Gemelli je prav prek te svoje življenjske ustanove postal mednarodna osebnost. Prek univerze Sv. Srca, ki so jo kmalu začeli obiskovati tudi tuji študentje, je sejal plemenito seme po vsem svetu. Med učenci milanske katoliške univerze je tudi znatno število Slovencev, ki danes zavzemajo pomembna mesta v znanstvenem svetu doma in v tujini.

Njegovo truplo so položili k večnemu počitku v kripti njegove univerze. Ko je umiral, je prosil, da naj mu po smrti ne postajajo spomenikov, ampak, da naj molijo zanj.

Dalaj lama, božanski kralj Tibeta

V zadnjih mesecih je šlo dan za dnem po svetu ime mladega vladarja tibetanske dežele, Dalaj lame. Dalaj lama ni ime. To je naslov za vsakokratnega najvišjega duhovnega in posvetnega gospodarja, ki je za Tibetance na novo utelešeni Buda, po božje čašteni ustanovitelj budistične vere. Današnji Dalaj lama je štirinajsti po vrsti. Čeprav je še mlad, se je že drugič moral postaviti v bran za svoj narod. Njegov sedanji odpor proti nasilju in premoči komunistične Kitajske je globoko pretresel stotine milijonov budističnih vernikov po vsej Aziji in jim razgalil pravi obraz komunizma.

Najprej moramo vsaj v najkrajših potezah orisati Tibet in njegovo zgodovino. Tibetanci so po številu majhen narod. Vseh skupaj je tri milijone, in še od teh jih manj kot pol živi v današnjem Tibetu; okoli milijon 700 tisoč jih namreč živi v obrobni deželah, katere so Tibetu že vzeli sosednji narodi. Le ogromnosti dežele, ki meri okoli 2 milijona kvadratnih kilometrov, in pa leži na najvišji planoti sveta, ki se dviga do 5 tisoč metrov visoko in katero oklepajo in režejo še mnogo višja gorovja, se ima Tibet zahvaliti, da si je dolga tisočletja v večji ali manjši meri ohranil samostojnost.

Mnogokrat v dolgi zgodovini so vdrl v deželo tuji osvajalci: Mongoli, Mandžuji, Gurki, največkrat pa Kitajci. Kitajske vojaške posadke so Tibetanci pregnali vselej tedaj, kadar je bila Kitajska notranje slaba. Leta 1907 sta se carska Rusija in Anglija sporazumeli, da nobena ne bo segla po Tibetu, a odtlej je po njuni pogodbi Tibet veljal za samostojno deželo pod vrhovnostjo Kitajske. V deželi pa je slej ko prej dejansko vladal vsakokratni Dalaj lama.

Začetek lamaizma

Dalaj lame so vladali v Tibetu že od leta 1557, ko je neki mongolski kan izročil vladarski pečat vodilnemu menihu sekte »Rumenih klobukov«. Ta se je prepirala za duhovno in posvetno oblast s sekto »Rdečih klobukov«. Obenem je tega »lamo«, kar pomeni »višji« in je naslov za budistične duhovne, povzdignil v Dalaj lamo. Beseda »Dalaj« pomeni »morje modrosti«. Odtlej Tibetanci, ki se držijo »lamaizma«, to je hierarhične oblike budizma, častijo v Dalaj lami na novo utelešenega Budo.

V teh štiri sto letih, ki so od tedaj pretekla, ja zaslovel zlasti peti Dalaj lama, ki je dal zgraditi orjaško »Potalo«, zimsko palačo v glavnem mestu Lhasi. On je tudi uvedel »Pančen lamo«, to je drugega veljaka v Tibetu. Svojega učitelja je namreč hotel počastiti tako, da mu je dal naslov »Pančen lama«, to je »učitelj lame«, ter mu je dal v oblast drugo največje tibetansko mesto Šigatse. To je bila za Tibet nesreča, kajti nastalo je tekmovanje, ki so ga izkoristile zunanje sile. Navadno je bilo tako, da je Dalaj lamo podpiral, kdor je bil na oblasti v Indiji, Pančen lamo pa kitajski vladar.

Zgodba o današnjem Dalaj lami se začne z njegovim prednikom, trinajstim Dalaj lamo, enim največjih Dalaj lam v zgodovi-

ni, ki je dolgo in dobro vladal. Leta 1933 je umrl ali po lamaističnem nauku »odvrgel odev svojega telesa, da bi privzel drugo telo.« Tibetanci so verovali, da se je njegova duša preselila v novorojenčka. potem ko je 49 dni prebival v pravljicnem jezeru Čo Kor Gye. Truplo trinajstega Dalaj lame so menili balzamirali, mu lice pozlatili in so mumijo posadili v svetišče palače Potale tako, da gleda na jug.

Kako so našli sedanjega Dalaj lamo

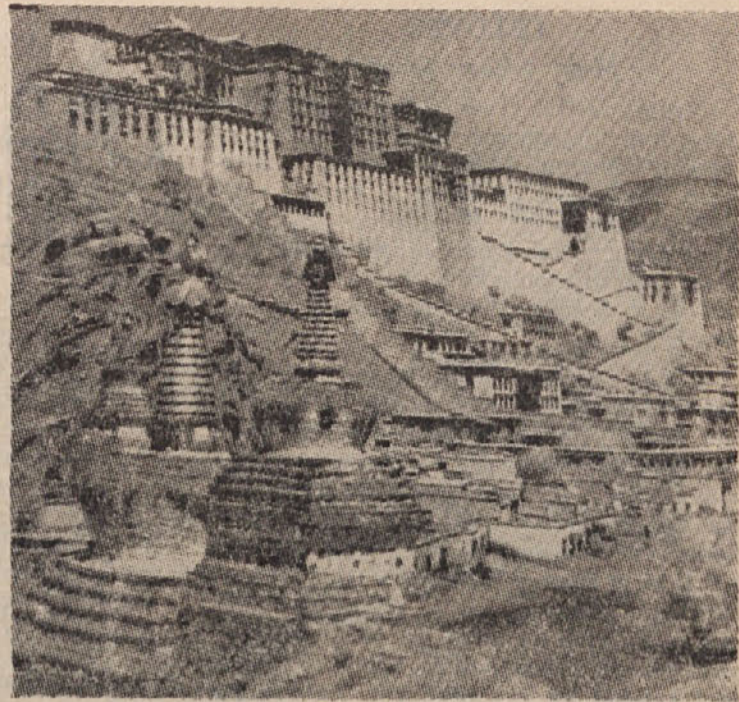
Zdaj je bilo treba najti novorojenčka, v katerega se je utelesila njegova duša. Začelo se je večletno iskanje, ki je danes postalo ena izmed neskončnih tibetanskih legend. Začasni regent, ki je prevzel vladno, je šel k jezeru Čo Kor Gye in se zagledal v vodo. Prikazal se mu je trinadstropni samostan z zlato kupolo in spredaj vijugasta pot, vodeča k kmečki hiši, kakršnih v Lhasi ne poznajo. Toda zaman so menihe poslali iskat na vse strani. Končno je preročišče v najstarejšem tibetanskem samostanu povedalo, naj iščejo še v kitajski pokrajini Tsinghai, kjer živijo mnogi Tibetanci. Odpravili so se torej v Tsinghai. Tu so menihi govorili s Pančen lamo, ki se je bil tja zatekel zaradi spora s prejšnjim Dalaj lamo a jim je kljub temu želel pomagati. Povedal jim je imena treh dečkov, ki bi prišli v poštev. Prvi deček ni več živel, ko so prišli lamo do njegovih staršev. Drugi je zbežal pred njimi kričec od strahu. Ko pa so pri-

šli do doma tretjega dečka, so menihi ostrmeli. Vse je bilo natančno tako kakor v prividu: vijugasta pot, kmečka hiša in zadaj samostan z zlato kupolo. Nasproti jim je prihitel majhen deček s klicem: »Lama, lama!« Bil je dveletni sinček kmečke družine, po imenu Lhamo Dhondup. Menihi so kasneje povedali, da je Lhamo preстал vse preizkušnje: za vsakega od njih je povedal naslov in razložil je služabnike, ki so bili nalašč preoblečeni v menihe. Imel je tudi vse potrebne telesne znake, to je velike uhlje in bradavice na telesu. Veselje nad najdenim Dalaj lamo je bilo nepopisno.

A laže je bilo najti Dalaj lamo nego dobiti ga ven iz Kitajske. Tedanji vojaški gospodar Tsinghaia je zahteval najprej 30 tisoč dolarjev za dovoljenje. Ko pa so lamo plačali ta znesek in prišli z dečkom do meje, so jih ustavili; dve leti so trajala pogajanja, preden so potem, ko so odrinili še 90 tisoč dolarjev, pripeljali tedaj štiriletnega Dalaj lamo v Lhaso.

Prihod v palačo Potalo je bil za dečka konec otroških let in iger. Starši so prišli z njim v Lhaso, toda videl jih je le redko. Njegovo vzgojo in šolanje so vzeli v roke učeni menihi, in vse dni se je učil po starih verskih knjigah lamaizma in zamotanih verskih obredov.

Brez iger s tovariši svojih let in v družbi resnih lam je Dalaj lama duševno zgodaj dozorel. Ko mu je bilo štirinajst let, je moral prestati važno preizkušnjo, to je do-

„Potala“, zimski vladarski palača v Lhasi

kazati svoje znanje v verskih razpravah z učenimi predstojniki obeh velikih samostanov v Lhasi po imenu Drepung in Sera.

O prizoru v samostanu Drepung je svetu kasneje poročal Avstrijec Harrer, ki se je bil kot vojni ujetnik v Indiji zatekel v Lhaso in se naučil tibetanskega jezika. Na tisoče rdečoblečenih lam je čepelo na dvorišču, ko jim je Dalaj lama pridigal iz verskih knjig, še z jasnim dečkim glasom, toda mirno in samozavestno kot odrasel učenjak. Tudi v debati s samostanskim predstojnikom, je bil staremu možu povsem kos. Vendar vladarske oblasti še ni izvrševal, ker je bil premlad. Državo so namesto njega upravljali regenti vse do leta 1950, ko je prišla za Tibet huda nevarnost.

Kitajska hinavščina

Ko je bila Kitajska državljanska vojna končana, je namreč rdeča Kitajska začela uveljavljati kitajsko vrhovnost nad Tibetom, ki je bila dotlej širideset let skoraj le na papirju. V takšnih vprašanjih mladi Dalaj lama dotlej ni imel besede. Študiral je, se zanimal za zahodno znanost in tehniko, toda, kakor pravi Harrer, ki ga je poučeval v takih rečeh, bil je pri vsem svojem navdušenju za tehnične reči popolnoma predan misli, da je res utelešeni prejšnji Dalaj lama, torej »živi Buda«.

Ko je leta 1950 kitajska vojska vdrla v Tibet in se bližala Lhasi, se je tibetanska narodna skupščina obrnila na Združene narode. Ko pa od tam ni bilo pomoči, je vladala vprašala državno preročišče, kaj naj stori Dalaj lama. Nasvet se je glasil, naj zbeži. Nato je Dalaj lama sam prevzel oblast kot vladar Tibetancev in se takoj umaknil do indijske meje, od koder je na daleč začel pogajanja s Kitajsko. V maju leta 1951 sta Tibet in Kitajska podpisala sporazum, da bo Tibet ohranil svojo avtonomijo z Dalaj lamo (Nadaljevanje na strani 5)

Dalaj lama je v preprostem plašču pribežal v Indijo, kjer so ga sprejeli vladni zastopniki.

FRAN ERJAVEC:

249

KOROŠKI SLOVENC

(III. del)

Po nekaterih pokrajinah (n. pr. v Švici, v severni Italiji) so francoske armade premagale male krajevne oblasti iz združevale pokrajine v večje, narodnostno enotne državne celote, kar je potem prav tako le pospeševalo prebujanje narodnostnih čustev, a zlasti v Italiji je razen tega romantika vzbujala narodni ponos, zato se je ravno tu najprej in najmočnejše razvila tudi težnja za narodno-političnem zedinjenju. Francozom je pomenjal pojem naroda nekaj skupek posameznikov, povezanih v smislu Rousseaujevih naukov z »vzajemno pogodbo«, a za Nemce je začel ravno pod vplivom romantike pojem narodnosti pomenjati živo enoto, temelječo na nekakem skupnem narodnem duhu, ki se izraža v vsem načinu življenja, v jeziku, v ljudskih pesmih in v umetnosti. Tako se je razvilo pri Nemcih in vzporedno potem tudi pri vseh srednjeevropskih narodih, ki so stali pod njihovim kulturnim vplivom, čisto drugačno pojmovanje narodnosti nego v revolucionarni Franciji. Francoska revolucija je oznanjala svobodo posameznika, nemška romantika pa popolno vključenje posameznika v narodno skupnost.

Ker je že sam pojem naroda in narodnosti vseboval nekako zavest narodne skupnosti, je kaj lahko razumljivo, da je postajala potem vladarjem in vladajoči visoki aristokraciji slumljiva in mrzka že sama beseda »narod«, ker so z njo nekako istovetili tudi težnjo po demokraciji: »Narod! to zveni jakobinsko!« Posebno nazorno se je videlo to na Ogrskem, kjer se je plemstvo za časa Jožefa II.

ogorčeno upiralo germanizatoričnemu centralizmu, a čim je zmagala francoska revolucija, je višje plemstvo iz mržnje proti demokratičnim težnjam in iz strahu pred kako osvoboditvijo njihovih tlačanov rajši sprejelo germanizatorični centralizem cesarja Franca II. kot pa prebujajočo se narodno zavest.

Francoska revolucija ne pomenja le zmage idej, ki sta jih negovala razumarstvo in prosvetljenstvo, temveč je njiju neposredne cilje še daleč prekoračila s tem, da je oznanjevala človeštvu tudi novi ideal svobode, osvobodjenja od vseh dotlej vladajočih sil in od okorelega »reda«, ki je tiščal prosvetlenskoga človeka k tlom in ki je izgubil vso svojo upravičenost, čim se je človek zavedal svojega lastnega dostojanstva in moči. Preperle vladne oblike so se rušile in pokopavale pod svojimi razvalinami vso socialno zgradbo, ki so jo izoblikovala stoletja, kajti novo naravno pravo ni trpelo več poleg sebe nobenega »podedovanega prava« dotlej vladajočih slojev. Samo ob sebi je razumevno, da so se ti sloji zato zgražali nad novimi svobodnjaškimi gesli revolucije in so morali že iz nagona gole samoohranitve postati nepomirljivi nasprotniki ne le revolucije same, temveč tudi prosvetlenskih idealov, ki so vodili v to revolucijo. Toda — kakor smo videli — je razvoj francoske revolucije začel celo sam že zgodaj teptati te svobodnjaške ideale, oziroma jih zlorabljati za divjanja krvavega terorja in za uvajanje nove despotije. Ravno to je pa potem moralo povzročiti tudi med prosvetlenskimi izobraženstvom globoko razočaranje in duhovno krizo, v kateri je obupalo nad dotedanjimi prosvetlenskimi gesli in se notranje razdvojeno zatekalo v romantiko.

Naznačeno živahno duhovno valovanje, ki je razgibalo vso zapadno in severno kulturno Evropo, je pa dobilo v Avstriji čisto svojske oblike. Kakor že vemo, je na-

stopil tu po prosvetlenski dobi Marije Terezije in Jožefa II. in do neke mere tudi Leopolda II. reakcionarni policijski absolutizem Franca II., ki je s kruto roko na eni strani dušil diih svobodne znanosti, na drugi strani pa kaj pisano gledal celo prerोजना verska čustvovanja novih romantikov. On se je trdovratno upiral kakršni koli reformi in je spričo svoje nezaučnosti celo s svojimi ministri občeval le pismeno ali pa preko svojega kabinetnega ministra, neumnega grofa Colloreda. Že ta je tudi organiziral tisti zloglasni policijski sistem, ki ga je pozneje samo prevzel Metternich. On je že z omenjenimi smrtnimi obsodbami (gl. III. poglavje) prisilil k molku vse opozicijske duhove in druge nemške države so potem le bolj ali manj verno posnemale avstrijski zgled. V smislu odloka z dne 23. IV. 1801. se zaprilegli vse državne nastavljenice, da ne pripadajo nobeni tajni družbi in da ne bodo tudi nikoli pristopili in naslednje leto so določili, da smejo radi »nevarnih načel rastočega revolucionarnega duha« dobiti v državnih knjižnicah Voltairova, Rousseaujeva in Helvetiusova dela le osebe, ki jih rabijo za obrambo »vere in države«. Organizirali so celo armado tajnih ovaduhov, ki so strogo nadzirali zlasti vse izobraženstvo in celo oficirje ter sejmarije, ker so slutili, da prodajajo razne predmete (tobačnice, prstane, križce i. dr.) s tajnimi znaki framasonov in karbonarjev. Posebno ostro so nadzirali seveda tudi ves tisk, da ne bi »zapeljeval Najvišjih podanikov« in neprestano so postrovali cenzuro, na mejah najstrože pazili, da se ne bi vtihotapljal tak tisk iz inozemstva, a francoski časopisi so bili prepovedani vsi, l. 1808 pa sploh vsi inozemski listi, celo leposlovni, in enako tudi vsi na roko pisani časniki; čitalnice in knjižnice so pa kratko in malo zaprli.

(Dalje prihodnjiki)

CELOVEC

† Msgr. Johann Lamprecht

Minuli četrtek je v Celovcu postal žrtev prometne nesreče msgr. Johann Lamprecht, ravnatelj škofijske Finančne zbornice. Ko je šel preko ceste ga je podrl neki avtomobilist. Pri padcu je msgr. Lamprecht zadobil hudo rano na glavi in težke notranje poškodbe. Takoj so ga prepeljali v bolnico, kjer je minulo soboto umrl.

Rodil se je leta 1889 v Würmlach v Ziljski dolini, gimnazijo je obiskoval v Celovcu, nakar se je odločil za duhovski stan. Po dovršenih študijah v celovškem bogoslovju je bil leta 1912 posvečen za mašnika. Kratko dobo je nato kaplanoval v Greifenburgu in v Šmohorju. V letih od 1913 do 1915 je izpolnjeval svoje študije na Dunaju, po povratku pa je postal dušebrižnik v Paternionu nato pa je bil pozvan za prefekta v Marijanišče. Obenem je postal katehet na vaješki šoli, kasneje pa na celovški realki. Deloval je kot veroučitelj na celovških srednjih šolah, do leta 1944, ko je bil upokojen. Toda bil je še poln življenjskih sil, zato ni hotel preživeti ostanka svojega življenja v brezdelju.

Pri nas na Koroškem

Prevezel je s 1. marcem 1944 vodstvo škofijske Finančne zbornice, ki ji je ostal na čelu do smrti. Čudna je usoda. Msgr. Lamprecht je pravzaprav bil na dopustu v Švici in ga nameraval samo prekiniti za dva dni ob koncu meseca, za ultimo, kot se temu pravi v gospodarskem jeziku, da sam izvrši najvažnejše zadeve.

Od pisalne mize je takorekoč odšel naravnost k Stvarniku po plačilo. Njegov nenadni odhod je odprl veliko vrzel, kajti pokojnik ni bil le mož velikega gospodarskega znanja, ampak je v njem bilo tudi toplo, razumevajoče človeško srce. Tudi nekdanji slovenski dijaki, ki so bili njegovi gojenci, ko je bil prefekt v Marijanišču, se ga s spoštovanjem spominjajo kot umerjenega, strogega a tudi pravičnega moža.

mladini, ko bomo posnemali delo pokojnega moža.

Od zadružnika Černica se je poslovil g. Kramar-Janšej in se mu zahvalil za njegovo nesebično delo kot predsednik Posojilnice in hranilnice ter gospodarske zadruge v Škofičah.

V imenu požarne brambe je govoril o-krajni komandant Kointsch iz Vrbe.

Kot zadnji govornik je stopil ob odprti grob g. dr. Mirt Zwitter, da vzame slovo od Noltija v imenu slovenskih koroških rojakov. Černicev dom je bil odprt slovenski pesmi, slovenski besedi, bil je odprt vsakemu rojaku, ki je iskal tam nasveta in pomoči. Ta dom pa je bil tudi odprt vsakemu tujcu, ki je iskal v naši lepi koroški deželi oddiha in počitka. Pokojni Nolti je bil človek v polnem pomenu besede in to ga je dvignilo preko domače občine in fare in seznanilo z rojaki širom dežele.

Kako zelo pa ga je cenila domača fara in občina, mogoče najbolje pove ena sama beseda. »Stric Nolti«, smo mu pravili stari in mladi. Strica Noltija nisi nikdar zastoj vprašal za nasvet in nisi nikdar zastoj prosil pomoči. On nam je bil vsem Logavešanom zares stric, kakor je bil dober mož svoji ženi, ljubeč oče svoji hčerki in skrben upravitelj svojega imetja.

Naj se spočije v domači tako ljubljeni zemlji; žalujočim sorodnikom pa naše iskreno sožalje.

Poslednja pot † Nolteja Černica

V soboto, dne 1. avgusta 1959, je nepregledna množica ljudstva spremljala uglednega moža logaveške fare in občine na domače pokopališče. Že ob hiši žalosti, v Logu ob jezeru se je zbralo mnogo ljudstva, ki je prihitelo na raznih vozilih iz vseh delov južne Koroške, in domačih faranov, ki so prišli peš iz sosednih vasi.

Pred hišo je domači župnik g. Franc Repnik ob asistenci g. dekana Koširja blagoslovil krsto in od pokojnega se je poslovil v imenu Ljudske banke v Vrbi šolski inšpektor v pokoju g. Albert Scharf. Zahvalil se je pokojnemu za njegovo vzorno in vestno sodelovanje v nadzornem odboru Ljudske banke v Vrbi, kjer je rajni pred vsem zastopal interese in koristi okoliških kmetov.

Nato se je razvil žalni sprevod proti Vrbi in pri hotelu Excelsior zavil na Logo ves. Dolga, dolga vrsta mož je spremlila ranjenega na tej poti, katero je tolikokrat prehodil po opravih zase in za druge.

V logaveški cerkvi se je vršilo žalno opravilo z mašo zadušnico, katero je bral domači g. župnik.

Nato so gasilci nesli iz cerkve krsto na pokopališče, da jo dajo na kraj, ki je bil določen kot zadnje bivališče temu velike-mu možu.

Po pogrebnih obredih je g. župnik Repnik spregovoril o možu, ki je bil vzoren spremljevalec svoji ženi skozi 26 let, nena-domestljiv oče hčerki Milici, gospodar na domu, kakor jih ima logaveška fara le malo. Iz močvirja je zrasla domačija, da je tako svoj lastni dom postavil tik ob jezeru in mu vendar dal tako trdne temelje, da jih tudi pretresljaji časa niso omajali. Arnold Černic pa ni bil le mož, oče in gospodar na svojem lastnem gruntu, on je bil tudi v vsem javnem življenju predan skrbi za blagor skupnosti. Nad 36 let je bil član občinskega odbora in občinskega sveta in tako mnogo pripomogel k napredku logaveške občine. Desetletja je bil član cerkvenega odbora in tako raznim dušnim pastirjem v Logi vesi pomagal v skrbi za hišo božjo. Bil je tudi mož globoke vernosti, ki naj bo vzor vsem faranom. Da so farani zato Noltija tudi tako cenili in ljubili, dokazuje ravno pogreb, kakršnega logaveška fara še ni videla, je dejal g. župnik.

Za g. župnikom je spregovoril v imenu občine g. župan Ulbing, ki se je rajnemu v imenu občinskega odbora, občinskih nastavljenecv in v imenu beljaškega okrajnc-

ga glavarja v obeh dež. jezikih toplo zahvalil za vso požrtvovalno delo v občini.

Pokojni Nolti pa ni bil le gospodar, marveč tudi prosvetar, posebno še pevec. V imenu prosvetnih delavcev se je od pokojnega poslovil g. Janko Ogris starejši. Naglasil je pred vsem, da naj ne bo spomenik na grobu zadnji dokaz našega velikega spoštovanja za pokojnega, naj bodo spomeniki v nas in posebno še v logaveški

Novosti z velesajma

Zopet velika Leitgeb-ova razstava

Tovarne LEITGEB, ki so lani obhajale 75-letnico obstoja — kot smo že takrat obširno poročali — dokazujejo s svojim povečanim proizvodnim programom lesno-vlaknastih plošč, da je v današnjem stavbarstvu ta snov postala naravnost neobhodno potrebna. „Brez LEITGEB-ovih plošč pač ne gre več“, mora priznati vsak, ki se je na razstavi prepričal o uporabnosti tega gradbenega materiala pri notranji opremlitvi in zunanji gradbenih delih.

LEITGEB-ovo velesajmsko poslopje, ki je bilo zgrajeno lani iz proti vremenskim nepravilnostim odpornih LEITGEB-ovih gradbenih sestavin, je bilo celo dolgo leto izpostavljeno vplivu dežja in sonca, mraza in megle. Toda prav njen sveži, nespremenjeni izgled nazorno dokazuje odpornost tega načina gradnje, kakor tudi visoko kvaliteto uporabljenega materiala.

Na razstavi je videti predvsem novoizdelane plošče, ki nalikujejo lončenini. Z njimi so prekrita orjaška ploskve, kar dokazuje, da pri montaži teh plošč ni posebnih tehničnih težav in da jih je z lahkoto moč namestiti tako kot to predvideva ustrezní načrt. Tako prekrita ploskve skorajda ni moč razlikovati od prave lončenine. LEITGEB-ova lončeninasta plošča (Kachelplatte) je na razpologo v 8 prijetnih barvah in njena površina je iz visokovrednega po vzgalmem postopku vtisnjene-ga emajlnega laka. Hrbtina plast plošče je odporna proti vlagi, a kljub temu jo je moč zlahka limati.

V skoraj življenski velikosti zgrajena hišica vam

končno pokaže praktično uporabo vseh LEITGEB-ovih plošč.

Zunanje stene obstoje iz proti vremenu odporne-ga LEITGEB-ovega gradbenega materiala v kosih, ki jih je moč sestavljati. Odlikujejo jih velika izolacijska lastnost in trdnost. Notranji prostori so obloženi z odgovarjajočo vrsto LEITGEB-ovih plošč, ki ustrezata namenu prostora. V stanovanjskih prostorih je videti tudi stisnjene plošče z različ-

V središču zanimanja

Ko velesajem v Celovcu zopet odpira svoje duri in se množice obiskovalcev ozirajo po novostih, je skoraj vedno njihova prva pot k FUNDER-jevemu razstavnemu paviljonu, ki je pravcata hiša. To je gotovo vedno kaj novega in zanimivega na ogled.

Letos sta predvsem dve vrsti vlaknastih plošč, ki pritegneta gledalca: FUNDER-jeva emajlna plošča in Dekor-plošča.

Že večkrat posnemana emajlna plošča je letos razstavljena kar v 10 različnih barvah. Vsaki gospodinjji začne srce hitreje biti, ko zagleda čedne kuhinjske in kopalnične obloge iz Funderjevih emajlnih plošč z lončeninastimi vzorci. Ta plošča je zaželen, preizkušena in občudovana. To

Kdor
išče
kvaliteto
gre k

Textil-
Janesch

KLAGENFURT

Völkermarkterplatz 1

PASSAP-Automatic
ORION Doppelbett

Pletilni aparati, s katerimi lahko sami
pletete

Predvajanja dnevno v Celovcu

bei **SATTLER** am Heuplatz

in na Koroškem velesajmu šotor (Zelthalle) 3

nimi vzorci raznih barv. Delovni prostori gospodinje in higienske naprave so obložene z lončenino in jih je zato zlahka moč čistiti. Tla so iz LEITGEB-ovega ploščnega parketa, ki se je v večletni rabi posebno izkazal. Stropi so iz raznobarnih trdih in mehkih plošč.

Res čedno pohištvo te hišice je tudi izdelano iz LEITGEB-ovih plošč, s čemer je zopet prikazano široko polje uporabe tega materiala tudi pri izdelavi stanovanjske opreme. Pri tem je treba posebej omeniti LEITGEB-ROCOLOR, neuničljivo mizno oblogo, s katero so obložene vse ploskve, ki služijo za delo.

Tako strokovnjaku kot vsakemu zainteresiranemu obiskovalcu nudi letošnja LEITGEB-ova razstava popoln pregled vsestranskih možnosti uporabe tega odličnega gradbenega materiala, ki ji je ime LEITGEB-ova plošča in mu pokaže, da ga more v lastnem domu tudi koristno uporabiti.

Tudi letos vodi „LEITGEB-EXPRESS“, čigar dobiček gre v prid otroškega naselja Imst.

Katoliško
prosvetno
društvo
v Globasnici

vabi vse rojake

na proslavo 50-letnice smrti ljudskega pesnika in pevca Franca Ledra—Lesičjaka, ki bo v nedeljo dne 16. avgusta 1959, ob pol 3. uri popoldne pri šoštarju v Globasnici!

Bogat spored!

Po proslavi narodna zabava z veselimi godci.

Gradbeno in stavbeno kleparstvo,
galanterijsko kleparstvo, kritje
cerkva in stolpov

Helmut Grossnegger
Kleparski mojster

Klagenfurt, Villacherring 31
Tel. 42-90

LEPA PRILOŽNOST
za pošteno in umirjeno dekle. Dve gospe v Graz-u žele sprejeti v svoje snažno gospodinjstvo samostojno dekle. Veliko prostega časa in dopusta ter solidna plača.

Poizvedbe pošljete lahko (tudi slovensko pisane) dosednji gospodinjji Grubelnik Pepci, Graz, Hallschloßstr. 30 ali pa na upravo „Tednika“.

Opel Olympia Rekord - limuzina s 4 durmi

5-sedežna limuzina s 4 durmi bo že v jeseni naprodaj. Doseže 132 km na uro in porabi 8,9 litrov bencina. V kratkem času prodanih nad pol milijona vozov.

Opel Olympia Rekord v izvedbi, ki jo izdelujejo od avgusta 1957 (nova karoserija s panoramsko šipo), stoji na prvem mestu med avtomobili v Nemčiji. Njegovo sorazmerno visoko udeležbo na cestnem prometu je videti na prvi pogled. Pa tudi pri izvozu nemških voz srednje kategorije prevladuje ta uspešni tip tovarn v Rüsselsheimu. Kljub temu pa je presenetljiva vest, da so tovarne v Rüsselsheimu, predvsem s pomočjo novega tovarniškega kompleksa K-40, ki je bil dograjen komaj pred tremi leti, do konca junija 1959, torej v kratkih 23 mesecih, izdelale in prodale tudi 395.000 voz znamke Olympia, ki je le v nekoliko priprostejši obliki glede opreme in zunanje videza kot Rekord.

Če prištejemo še Caravan in Opel brzitolovnik, — ki sta v konstrukcijskem in proizvodnem pogledu najbližja sorodnika Rekorda, potem je bila s 524.000 vozovi polmilijonska meja znatno prekoračena.

S tem so tovarne v Rüsselsheimu po skrbni pripravi in podrobnih tehničnih preizkusih le nadaljevale staro Opelovo tradicijo, kajti že pred vojno sta bila vozova Olympia in Kadett na razpolago tako kot limuzina z dvemi ali pa s štirimi durmi. Po vojni pa je želja širokih plasti kupcev po limuzini s štirimi durmi postajala vedno močnejša.

Opelovi vozovi so namenjeni za potrebe širokih plasti ljudstva, zato bi bilo odveč na dolgo razpravljati o prednostih voza, ki ima dvoje durmi in tistega, ki ima štiri. Uporabniki se nahajajo v različnih položajih in zato so tudi njihove zahteve, ki jih stavijo na svoj avtomobil, različne. Tako si eden izbere voz z dvojnimi durmi, drugim pa — posebno taksijem in obrtnikom ter družinam — nudi limuzina s štirimi durmi mnoge prednosti.

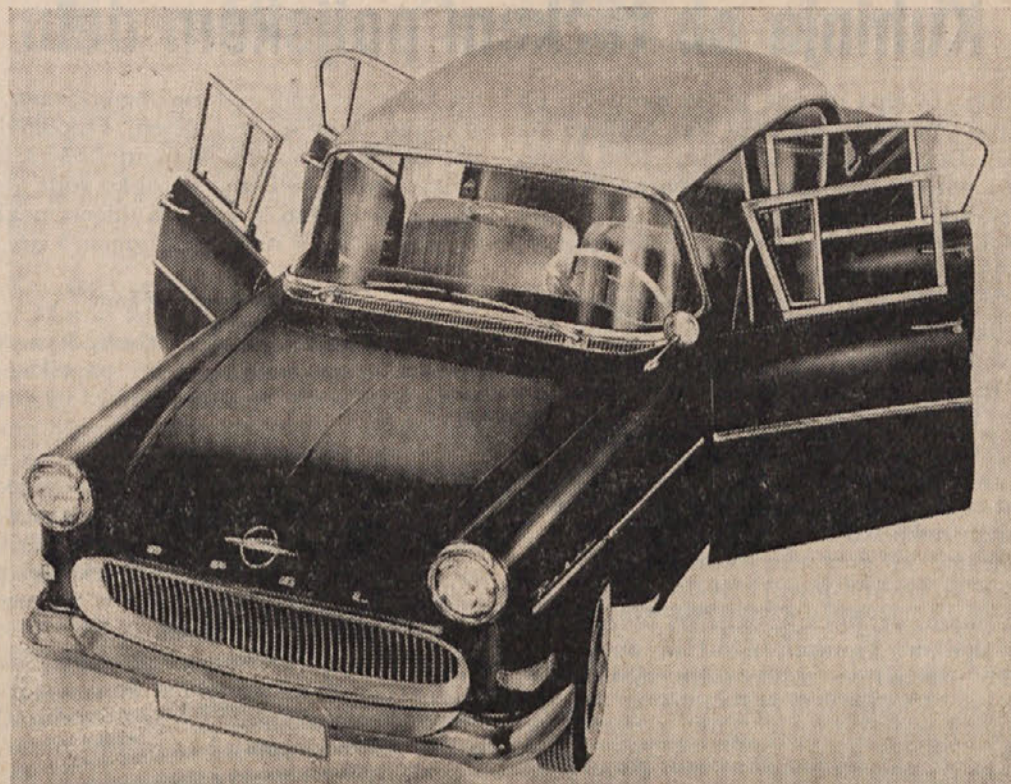
Pri Opel Olympia Rekord je tako pri izpeljavi z dvojnimi durmi kot pri izpeljavi s štirimi vrati, zunanje lice ostalo popolnoma isto. Lepota in harmonija vozove oblike je v polni meri ohranjena; le pozorni opazovalec bo pri enem opazil samo

dve, pri drugem pa štiri kljuge za odpiranje vrat. Razsežna vrata, prave duri, ki se široko odprejo, omogočajo lagodni vstop tudi na zadnje sedeže te limuzine za pet oseb. Tako kot dvodurna limuzina je tudi novi voz s štirimi durmi opremljen s ključavnico za volan, gornja stran armaturne ploskve je oblažena in s snazilcem za šipo.

Poleg že preizkušenega in znanega 1,5 literskega 4-cilinderskega motorja bo na razpolago novi Opel Olympia Rekord tudi z 1,7 literskim motorjem. Voz z 1,7 literskim motorjem, ki bo imel 55 konjskih sil (PS) pri 4300 obratih v minuti, bo dosegel hitrost do 132 km na uro!

Posebna prednost tega voza pa je njegova poskočnost. Limuzino z 1,7-literskim motorjem je moč v 20 sekundah spraviti od mirovanja na brzino 100 km. Posebej je treba poudariti še nizko porabo goriva.

Rekord-limuzina s štirimi durmi bo že v jeseni naprodaj.

Odprta 4 vrata vas vabijo

Kmetijske stroje razstavlja Paternioner

Takoj pri vходу na desno razstavlja na letošnjem velesejmu znana celovška firma PATERNIONER, ki si je postavila za nalogo, da kmetu postavi pred oči najmodernejšo, kar je pač današnja tehnika ustvarila, da kmetu in kmetiči olajša delo ter omogoči gospodarjenje ob znižanih stroških.

Središče te smotrno razporejene razstave tvori STEYR traktor, ki je nosilec vseh priključkov in naprav obširnega Steyrovega poljedelskega sistema.

Nadalje pa ondi kmet najde tudi najmodernejši strojni park, kar ga pač nudi danes tovrstna industrija. Stroje za delo na polju, v hiši, hlevu, in shrambi, za vse letne čase. Ondi so razstavljene nove naprave za gnojenje, za obdelavo in nego tal, stroji za spravljnje sena in predvsem pa stroji za žitno žetev. Tu velja predvsem omeniti dva mogočna samopremična kombajna, najmodernejši kombajn COLUMBUS, tvornice Claas, kakor tudi imenitni istovrstni izdelek MASSEY-FERGUSON. Družbo jim delajo stroji za spravljnje krompirja in pese SAMRO, pa tudi tehnično izpopolnje-

ni stroji za pripravljnje krme, molzilniki in stroji za predelavo mleka, stikalnice in drugi stroji za nego in izkoriščanje sadja, naprave za gospodinjo, kot globokohladične naprave, pralni stroji, pinije in podobno.

Vsako gospodinjo bodo zanimali štedilniki in peči HOVAL, na posebni razstavi Simensovih izdelkov. Nudi bogato izbiro HOVAL štedilnikov in kotlov, ki ne potrebujejo posebne reklame, kajti HOVAL-Simensov ogrevalni sistem se je zaradi svoje prednosti na Koroškem že itak udomačil.

To so na kratko samo najvažnejše reči letošnje Paternionerjeve razstave, vendar boste pri osebni obisku gotovo našli še marsikaj drugega koristnega.

IZREDNA PRILIKA

V okolici Pliberka, se odda za dalj časa, na prometnem kraju v najem trgovina in gostilna.

Tozadavne dopise na upravo lista pod „Izredna prilika“.

Ch. Grollitsch & Co.

KOHLENGROSSHANDEL

ÖLFEUERUNGEN

ZIEGELWERK

KLAGENFURT, Karfreitstrasse 14

Telefon 28-23, 28-24

Dalaj lama . . .

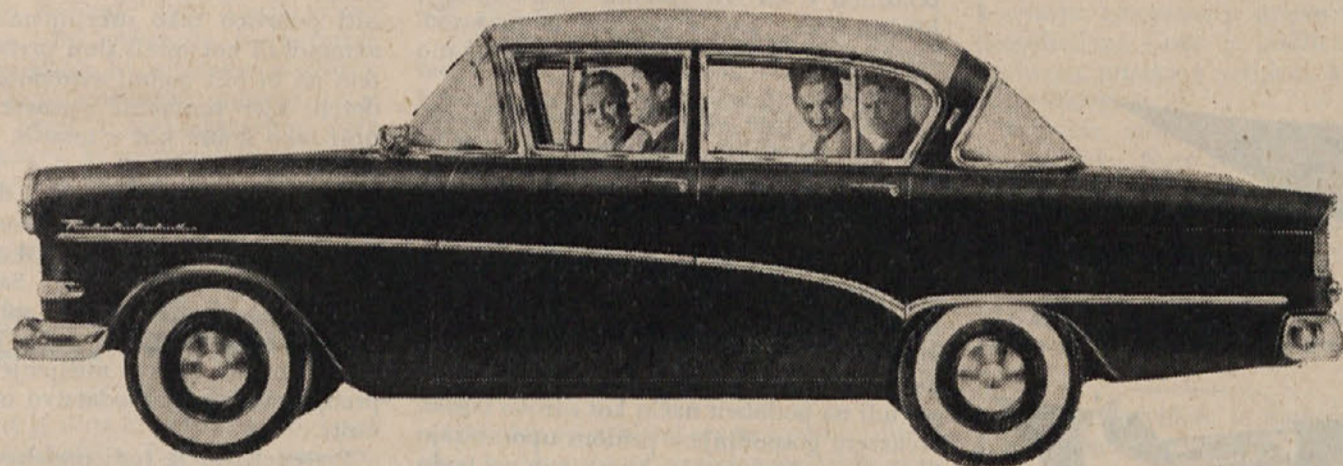
(Nadaljevanje s 3. strani)

laj lamo na čelu, Kitajska pa bo zastopala Tibet na zunaj in skrbela za njegovo varnost in napredek. Dalaj lama se je vrnil v Lhaso in skušal izhajati s kitajskimi uradniki.

Toda materializem nove Kitajske in miselnost Tibetancev, ki jim popolnost duše več pomeni kot vse tehnične pridobitve, se tako močno razlikujeta, da je že skrajja nastalo nasprotje, ki je zdaj prišlo do vrhunca. Najprej so že pred štirimi leti segli po orožju moške obmejnega nomadskega plemena Khamba. Napadali so kitajske vojaške in kmete, ki so prihajali iz Kitajske in poseljevali zemljo, odvzeto samostanom. Odpor proti novim gospodarjem se je širil po vsej deželi. Kitajci so pritiskali na Dalaj lamo, naj pomiri ljudstvo, toda on je zahteval od njih, naj spoštujejo tibetansko vero, omiko in šege.

Letos v marcu se je vnel boj v sami Lhasi zaradi tega, ker je kitajski poveljnik zahteval, naj Dalaj lama sam pride k njemu. Po tridnevnih bojih so Kitajci upor zadržali, toda svojega glavnega namena niso dosegli. Že prej, 17. marca, je Dalaj lama neopažen odšel iz Lhasse in je v varstvu bojevnikov po dolgi poti v nočnih pohodih, skupno z materjo, sestro, dvema bratoma in številnim spremstvom srečno prekoračil visoko himalajsko gorovje. Prišel je v Indijo, ki mu je dala zavetje. Nihče ne ve, ali in kdaj se bo vrnil v skrivnostni Tibet.

Neueste Rekord-Nachrichten!

Der 4-türige Rekord — Ein neues Rekord-Modell und der 1,7-Liter Motor
Eine weitere Überraschung: 55 PS, Drehmoment 12,2 m/kg und zwei Daten noch:
Von 0 auf 80 km/h in 12 Sekunden, Kraftstoffverbrauch nach DIN 70.030: 8,9 Liter/100 km

Weiterhin alle Modelle mit dem beliebten 1,5-Liter-Motor, ebenso mit Olymat, der ges. gesch. automatische Opel-Kupplung

Trampitsch & Co.

KLAGENFURT, Priesterhausgasse 6, Tel. 24-85 - Villacher Straße 117-181, Tel. 26-60, 54-30

PRECHTL

ima najnovejši brezkonkurenčni

AUTODROM

z 20 avtomobili — opremljenimi z gumijastimi odbijači — največja varnost tudi za male otroke

na Koroškem velesejmu — „Bosco“ — živopisani bratec, ki ga je bilo svojčas moč videti pri „Kalter Keller“ — Opice raznih vrst, med njimi tudi samice z mladiči — Gorile raznih pasem.

Kuhinja ob težkem poljskem delu

Stara, a lepa navada je, da mora biti ob največjem poljskem delu kaj boljšega na mizi. Delavci pa ob tem času tečno hrano tudi potrebujejo, ker jih naporno delo in prekratko spanje zelo izčrpa in morajo izgubljene sile, vsaj kolikor je to mogoče, nadomestiti s hrano.

Ob zelo vročih dneh mora gospodinja gledati tudi na to, da hrano bolj soli kot navadno, ker se ljudje pri delu močno potijo in s potom vred izločajo tudi mnogo soli. Pomanjkanje soli v telesu pa povzroča težave, predvsem veliko poletno utrujenost in zato manjšo zmogljivost za delo. Ponekod nadomeščajo s potom izgubljeno sol s pitjem nekoliko slane vode.

Hrana, ki jo v tem času pripravljamo, mora vsebovati dovolj živalskih beljakovin (meso, sir, mleko), ogljikov hidrat (moka, sladkor, krompir, fižol) in ne preveč težko prebavljivo toščo (olje, maslo). Zelenjava in sadje telo osvežujeta in mu dovajata rudninske snovi in vitamine.

Ker pa ima ob tem času tudi gospodinja veliko dela, želi imeti s kuho čim manj posla. Marsikatera gospodinja nudi svoji družini v tem času enolončnice ali zložene (Eintopfgericht), ki se sicer kuhajo dve do tri ure, vendar imajo to dobro stran, da imamo delo z njimi le, dokler niso v loncu. Potem pa samo pazimo, da počasi vro, in je med tem dovolj časa še za kako drugo delo. Važno pa je, da enolično jed dopolnimo vsaj še s skledo tečne solate.

V tem času pa so prav posebno srečne one gospodinjice, ki so lastnice posebnega lonca, v katerem kuhajo jedi pod pritiskom. JEDI, ki bi jih sicer morale kuhati eno ali dve uri, se v takem loncu skuhamo v 20 do 30 minutah. Tako je čas kuhanja občutno skrajšan, s čimer se ohrani tudi več vitaminov, ki jih sicer dalj časa trajajoče kuhanje uniči.

Prinašamo nekaj receptov za enolončnice, katere lahko kuhate v navadnem ali v posebnem loncu. V drugem slučaju kuhate jedi približno eno petino manj časa.

Suha svinjina s fižolom

2 litra fižola, 1 kg mastne suhe svinjine, nekaj zrn popra, pol žlice sladke paprike, 2 čebuli, 5 strokov česna, 3 žlice moke, 4 litre vode, sol, 5 paradižnikov.

Fižol namočimo dan prej v lonec, v katerem bomo jed kuhali. Zjutraj dodamo še

na kosce zrezano, oprano meso, poper, sesekljano čebulo, strt česen, razpolovljen paradižnik, v majhni količini razžvrkljano moko. Fižolu dolijemo še toliko vode, da je skupaj približno 4 litre. Kuhamo pokrito in zelo počasi v navadnem loncu 3 ure.

Golaž s krompirjem

1/2 kg govejega mesa, 2 čebuli, 3 paradižniki, 2 zeleni papriki, rdeča paprika, kumina, sol, voda, 6 dkg slanine ali druge maščobe.

Čebulo zrežemo na rezance, meso na kocke in oboje prepražimo. Nato dodamo na četrtine zrezane paradižnike, na rezance narezani papriki ter ostale dodatke. Prilijemo malo vode, da je meso v tekočini približno 2 tretjini. Jed je v loncu na pritisk skuhan v 15–18 minutah.

Krompir skuhamo v vložni posodi, olupljenega in zrezanega na kose. Če je pa nimamo, potem posebej v slani vodi.

Pripravimo še poljubno solato.

Zelenjavna enolončnica

1/2 kg svežih kumar, 1/4 kg rdečega korenja, 1/4 kg stročjega fižola, 1 cvetača, 2 po-

ra, 2 pesti riža, 8 dkg olja, 1 čebula, rdeča paprika, sol, česen, zelen peteršilj.

Vso zelenjavo operemo in očistimo. Kumare in korenje zrežemo na listke, stročji fižol in por na rezance. Cvetačo razdelimo na cvete, krompir pa zrežemo na kocke. Na olju rahlo prepražimo čebulo, pridenemo papriko in pustimo, da pokipi. Nato dodamo zelenjavo, riž, posolimo, zalijemo in kuhamo pod pritiskom 10 do 15 minut. Preden postrežemo, pridenemo jedi še strt česen in drobno sesekljan zelen peteršilj.

Enolončnica s svežo svinjino

3/4 kg nemastne sveže svinjine, 1/4 kg suhega svinjskega mesa, 1 kg krompirja, rumena koleraba ali zelena nadzemska, 5 korenčkov, 10 dkg zelene ali peteršilja, lovorjev list, malo drobnjaka, sol, poper, 5 celih paradižnikov in po želji 15 dkg rezancev.

Meso zrežemo kakor za golaž. Zelenjavo očistimo, operemo in zrežemo na rezance, krompir pa na cm debele ploščice. Vse nastete sestavine denemo v lonec in dolijemo toliko vode, da so pokrite. Pristavimo na močan ogenj, da hitro zavre, nato potegnemo na kraj in naj vre pokrito in počasi. Preden damo jed na mizo, jo pokusimo in osolimo. Na koncu zakuhamo, če želimo, še domače rezance. Če je jed pregosta, jo nekoliko razredčimo z vročo vodo.

Poletna shramba za živila

Shramba za živila, ali kakor jo še imenujemo, jedilna shramba, je eden najvažnejših gospodinjinskih prostorov. Mojstri, ki postavljajo hiše, na ta prostor včasih pozabijo, pa tudi gospodinjice same mu ne posvečajo dovolj pozornosti.

Če hočemo prihraniti čas, trud in nepotrebna pota, smo primorani, da kupimo nekaterih živil malo več. Za najmanjšo zalogo pa je potrebna primerna shramba, kjer se blago ohrani nekaj časa nepokvarjeno. Mnogo živil in gotovih jedil pa se pokvari, ker jih ne shranimo prav ali ker jih nimamo kje shraniti. Lahko trdimo, da slaba oziroma neprimerna shramba dostikrat povzroči več škode kakor nevednost ali površnost pri kuhi in to posebno v toplem letnem času.

Shramba leži pravilno, ako je obrnjena proti severu. Okno bodi zamreženo, da shrambo lahko pridno zračimo, ne da bi se bali, da pride vanjo kak nepoklican gost. Prostor naj bo opremljen s policami, ko-

der razvrstimo posode za živila, shranke in drugo. Ako imamo moke polno vrečo, je ne postavimo na tla, ker bi postala vlažna. Denemo jo na podstavek iz lesenih letev, da je vreča od tal. Za vkuhane shranke je omara zelo praktična. Zadržuje pa tudi polica, kamor zložimo kozarce v lepem redu, vse opremljene z napisi. V večji shrambi, kjer je dovolj prostora, prideta prav tudi miza in tehtnica. Če je taka shramba precej hladna, delamo v njej tudi razno testo in mrzla jedila, za katera je v kuhinji pretoplo. V shrambi je dobro imeti še tablico in kredno, kamor zapisujemo živila, katerih zaloga gre h koncu in jih je treba ponovno kupiti.

Poleti pa naj velja shrambi še posebna pozornost! Zalogo živil moramo pregledati vsak dan, sicer se rado zgodi, da se nam to ali ono pokvari in moramo marsikaj zavreči, ne da bi nam koristilo. Živila, ki ne čakajo dolgo, n. pr. presno maslo, jajca, slanina, spadajo pravzaprav v posebno shrambo. Želo primerna shramba je ponekod klet, kjer naj bodo police malo odmaknjene od zidu, da ne postanejo vlažne.

Surovo maslo se ne bo pokvarilo, če ga položimo v ustrezno posodo, napolnjeno s hladno vodo, katero pogosto menjavamo. Posodo pokrijemo z gazo ali redko tkano čisto krpo.

Glede svežega mesa se ravnajmo po naslednjih navodilih: Položimo ga v omarico iz goste mreže, katero obesimo ali postavimo na betonska tla. Če je shramba dovolj hladna, a so v njej lesena tla, tedaj s pridom uporabimo marmornato ploščo, ki ni več v modi na umivalnikih ali nočnih omaricah. Na tako ploščo polagamo vsa živila, ki naj bi bila na hladnem, kakor mleko, sadje i. t. d. Krajši čas pa očuvamo meso tudi na podoben način kot surovo maslo. Nekateri gospodinjice s pridom uporabljajo krpe, namočene v kis, ki pa naj ne bodo preveč vlažne. S kisom odpravimo tudi morebitni vonj, če je okvara samo površna in ni segla v globlje plasti. Ta namen ima tudi izpiranje s hladno raztopino hiper-mangana. V tem primeru je treba meso potem še dobro oprati s čisto vodo.

Kosti je najbolje takoj ob nakupu prevzeti in potem dobro pokrito posodo spraviti v hladni shrambi do naslednjega dne, ko pripravljamo juho. Za daljši čas je mogoče uspešno preprečiti okvare mesa, če še sveže dobro prepečemo in spravimo v masli, v dobro pokritih posodah. Ta način konzerviranja mesa priporočamo poleti, zlasti pri zakolih prašičev, ko mesa ne moremo hitro porabiti.

Sedaj pa najvažnejše pravilo: nobene jedi še tople v shrambo! Ako smo kako jed skuhami vnaprej ali če nam je ostala, jo najprej predenemo v drugo čisto posodo in, ko se je popolnoma ohladila, jo šele postavimo v shrambo, sicer se gotovo pokvari in z njo ostala živila, ki so v istem prostoru.

Vse to so seveda zasilni pripomočki, dokler si gospodinja ne more nabaviti hladilnika. Dober hladilnik je neprecenljiv!

Šoferski kotiček

Avstrijski osrednji statistični urad je izdal statistiko o motornih vozilih v Avstriji leta 1958. Statistika je zanimiva, ker ne pove samo, koliko motornih vozil vseh vrst je bilo koncem lanskega leta v Avstriji, ampak tudi, kdo jih uporablja.

Nihče se ne bo čudil, da je v uporabi v kmetijstvu in gozdarstvu od 99.562 traktorjev, ki so jih registrirali pri samostojnih poklicih, 93.056 traktorjev, nadaljnjih 3059 v industriji in obrtništvu, 895 v trgovini, 854 v prometni stroki, 575 pri raznih oblasteh in uradih, 258 v gostinstvu, 239 pri javnih ustanovah, 28 pri državnih železnicah, 27 pri pošti, 25 pri svobodnih poklicih, 1 pri policiji in 429 v ostalih panogah gospodarstva. 1403 traktorje in vlačilce so registrirali pri odvisnih poklicih, od teh 225 v kmetijstvu in gozdarstvu. To pomeni okroglo 93% celotnega števila, kajti kmetijstvo in gozdarstvo se vse bolj in bolj poslužuje mehanične vlečne sile in opušča živalsko.

Kako pa izgleda pri nas glede drugih motornih vozil, recimo avtomobilov? Topogledno pa kaže statistika, da uporabljajo od 154.447 zabeleženih osebnih avtomobilov samostojni v kmetijstvu in gozdarstvu 23.542 osebnih avtomobilov. Nesamostojni v kmetijstvu in gozdarstvu — to so verjetno uradniki kmetijskih obratov in gozdarski uradniki — imajo 2585 osebnih avtomobilov od 131.604, kolikor so jih registrirali pri delojemalcih. Od okoli 432.000 kmetijskih obratov poseduje le 5% osebni avtomobil. Kmečkega prebivalstva pa je v Avstriji več kot 20%. Torej imajo kmetje le delček osebnih avtomobilov v primerjavi z ostalimi gospodarskimi krogi. Ako se štejemo osebne avtomobile samostojnih kmetov in lastnikov gozdov ter nesamo-

BODI NA CESTI PREVIDEN!

stojnih delojemalcev v kmetijstvu, dobimo skupno 26.127 avtomobilov. Od 282.580 osebnih avtomobilov, ki so jih zabeležili koncem lanskega leta v Avstriji, jih je le 9% v posesti kmetov in lastnikov gozdov. Ker pa predstavlja kmečko prebivalstvo v Avstriji več kot 20% vsega prebivalstva, vidimo, da kmečko prebivalstvo pri nas ni niti polovico tako oskrbljeno z osebni avtomobili kot ostali sloji prebivalstva. Pri tem pa bi bili osebni avtomobili ravno na deželi, kjer prometne razmere še zdaleka niso tako dobre kot v mestih, mnogo bolj potrebni.

Ta primerjava jasno kaže, da je na deželi še velika potreba po motornih vozilih, kar je za pristojne industrijske in trgovinske kroge gotovo zanimivo. Samo po sebi je umevno, da gre pri tej sorazmerni zaostalosti le za vprašanje dohodkov. Razvidno pa je tudi zdravo mišljenje kmetov, ki predpostavljajo gospodarstvo osebni udobnosti.

Presenetljiva je tudi preiskava glede števila motornih koles in rolerjev (kuterjev) v kmetijstvu. Od 73.893 takih motornih vozil jih je v lasti kmetov 33.172 in pri nesamostojnih 111.812 od 255.454. To pomeni, da je kmečki element soudeležen pri tej vrsti vozil povprečno s 44% na celotnem številu registriranih motociklov in kuterjev. Vzrok za to je verjetno relativno nizka cena teh vozil nasproti cenam osebnih avtomobilov. To pa spet pomeni, da jih sili pomanjkanje denarja k nakupovanju cenejših prevoznih sredstev, deloma pa da je želja podeželske mladine po motorizaciji vse močnejša.

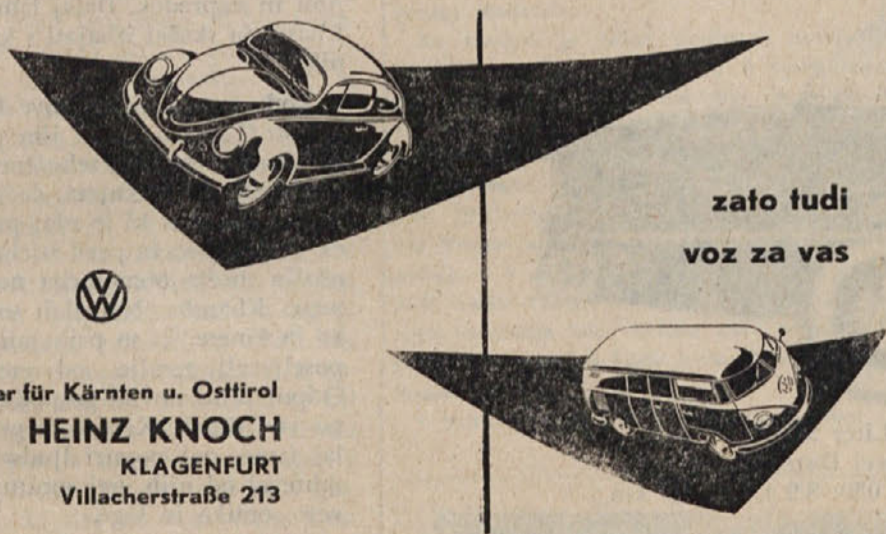
Hladilnike, pralne stroje, električne motorje in vse električne predmete

JOHAN LOMŠEK

ST. LIPS, TIHOJA 2, DOBRLA VES
Odplačilo je mogoče na obroke. Zahtevajte cenike, pošljem po želji brezplačno.

Za vsako cesto, za vsako potrebo

Ugoden položaj na lesnem trgu

Položaj na lesnem trgu je na splošno kar ugoden. Posebno izvoz rezanega lesa, obdelanega lesa za gradnjo, jamskega lesa, brzo-javnih drogov in kolov ter gozdnih palic je letos presegel izvoz lanskega leta v tem obdobju. Seveda je bilo treba tujim kupcem nekoliko popustiti pri cenah in naša lesna industrija je zavoljo tega nekoliko v težavah. Trenutno je opaziti na italijanskem trgu, ki je za Koroško še prav posebno važen, nek zastoj zaradi počitniškega razpoloženja, kar pa je za tačas že običajno. Za-ge pa imajo še vedno dovolj naročil, da jim ni treba biti v skrbeh, kako bodo našle stik s pričakovano ugodno jesensko sezono.

Cene so ostale na Koroškem tako pri šibkem lesu kot pri specialnih sortimentih skoro nespremenjene v primerjavi s prejšnjim mesecem. Od trdne, za avtomobile voz-

ne ceste, so plačevali na spodnjem Koroškem smrekove in macesnove plohe 450 do 460 šilingov, za borove plohe pa od 350 do 360 šilingov za kubični meter. Poročila o cenah za brusni les si deloma nasprotujejo, po informacijah, ki smo jih dobili, so plačevali meter tega lesa po 310 šilingov, če je bil naložen na vagon.

13. avgusta živinski sejem v Št. Vidu ob Glini

Prihodnji sejem goveda simentalske pasme bo 13. avgusta v Št. Vidu ob Glini. Na sejem bodo pripeljali 40 bikov in 90 možno brejih krav. Vse živali bodo iz kmetijskih obratov, kjer ni tbc in Bangove bolezn. Informacije daje Kmetijska zbornica v Celovcu.

P * I * S * A * N * O * B * R * A * N * J * E

Prepovedna dona Rocca

Prinašamo črtico siciljanskega pisatelja Luigija Capuane, ki spada med najboljšie opisovalce svojega rodnega otoka v Sredozemskem morju, kjer se srečujeta Afrika in Evropa, kjer pod vročim soncem rastejo tudi vročekrvni značaji. Vendar pa je znal zajeti v svoje zgodbe tudi mnogo preprostosti in dobrine, kajti svojo zemljo in ljudi je opazoval z očesom hudomušnega a ljubečega sina. Pa še eno pojasnilo! „Barbanera“ (dobesedno „Crna brada“) je v Italiji zelo razširjena knjiga, ki prinaša razna prerokovanja, vraže, sanjske razlage in podobno. Primerjali bi jo lahko vražarskim praktikam, ki so nekaj tudi bile precej razširjene po naših krajih. Na Siciliji in v južni Italiji sploh, je naziv don enakovreden našemu gospodu, vendar gre tako laikom kot duhovnikom.

»Barbanera« je prihajal vsako leto v začetku novembra in don Rocco (po naše Rok) je nestrpno prebiral knjižico, ki je stran za stranjo in za vsak mesec posebej napovedovala nesreče novega leta. In Rocco je bil trdno prepričan, da se vse napovedi vselej uresničujejo. Njegova vera v ozvezdje, ki je bilo narisano na naslovni strani knjižice, je bila trdna kot kamen. Kadar koli je njegov brat don Lucio pri mizi začel pripovedovati o novicah, ki jih je bil v »Circolu« (kavarni) bral, je don Rocco vzkliznil: »Barbanera« je to že napovedal Potres...

»Vendar ni bilo nič rečeno kje? Na ta način bi še jaz postal prerok,« je pikro pripomnil don Lucio.

In tisto ozvezdje je med bratoma postalo novo jabolko razdora, kot da že ne bi bilo dovolj drugih med njima, začeni z različnimi lastnostmi, s katerimi ju je obdarila hudomušna mati narava.

Don Lucio je bil velik, meril je nad dva metra, don Rocco je pa bil pritlikavec.

Suh, dolgin, oblečen vselej v naguban zimski površnik, ki ga je skorajda čudežno ohranjeval z vztrajnim krtačenjem in skrbnim čiščenjem že kar ducat let, z visokim cilindrom, ki ga je zamenjal vsako tretje leto z novim, ter bambusovo palico, je don Lucio zbujal vtis sila resnega človeka, tako da je premotil vsakogar, ki ga je prvič videl. Toda samo tako dolgo, dokler ni don Lucio odprl ust. — Vi ste večja žival, kot pa ste dolg, — mu je večkrat dejal dr. Lopiro v lekarni »Pri grbavcu«. In ni se motil.

Don Rocco pa je bil majhen, okrogel, rdečeličen, z naprej štrlečim trebuhom na nekoliko slokih nožicah, kot jih imajo sicer cirkuški jahači, s plavimi a bedastimi očmi in čelom, ki so ga prekrivali gosti in ščetinasti lasje; že sama njegova pojava je vsakomur zgovorno pričala, kako malo možganov tiči v tej mali, hruški podobni glavi. Imel pa je navado, da je malo govoril in še to le o kmetijskih zadevah. Medtem ko se je življenje dona Lucia gibalo med lekarno »Pri grbavcu« in kavarno, kjer se je spuščal v brezsmiselna modrovanja o politiki in občinskih zadevah, se je don Rocco bavil z gospodarstvom dveh majhnih posestev, ki sta tvorili njuno skupno premoženje. Skrbel je, da so bile njive

pravočasno posejane in požete, da so bili sadeži oljčnih gajev pravočasno spravljani.

Don Rocco pa je bil tudi upravitelj skupne blagajne in je svojega, v denarnih zadevah lahkomišelnega brata držal na bolj kratkih vajetih. Ta je namreč posebno rad zapravljaj denar za sladkarije, ki jih je naročal pri nunah v starem samostanu. Te so po vsej okolici slovele zaradi okusnih slaščic, ki so jih znale peči. Po mnenju dona Rocca so bile tiste borne lire, ki jih je brat izdajal za sladkarije, velika potrata; pa saj je samo on vedel, koliko truda je bilo potrebno, da jih je bil spravil skupaj. In tako je v sladki užitek dona Lucia vedno padla grenka kaplja prepira z bratom pri mizi.

Tisto leto je pratika »Barbanera« prišla prav v času enega izmed takih preprirov. Don Rocco je ponavadi bratu sproti razlagal prerokovanja in napovedi. To pot pa je

Modra vrtnica (Kitajska pravljica)

Pred davnimi časi je živel na Kitajskem cesar, ki je imel dva otroka, sina in hčer. Sin je bil že oženjen in žena mu je rodila zdravega dečka. Hči pa še ni bila poročena in cesar jo je želel omožiti z enakorodnim moškim, preden umre.

Ta hči je bila daleč naokoli znana zaradi svoje lepote. Imela je lepe rjave oči, njen smeh pa je zvenel, kot bi peli srebrni zvonovi. Noge je imela tako vitke kot nobena druga. Ni pa bila samo lepa, ampak tudi pametna in modra in je pela pesmi velikih umetnikov kot nihče drug v vsej deželi. Poročiti se pa ni hotela.

Brž ko se je razvedelo, da cesar išče svoji hčeri snubca, so kar po vrsti prihajali mladi snubci v cesarsko palačo. Minister je vse sprejel in jih peljal v posebno sobo, kjer jim je povedal, da bo cesarjevo hčer dobil tisti, ki ji prinese modro vrtnico. Tako je tudi ona sama predlagala.

Začuden snubci so se spraševali, kje bi mogli najti modro vrtnico. Večina se je takoj odrekla snubitvi. Nekateri so poskušali srečo, a so se tudi kmalu odrekli. Navsezadnje so ostali le še trije snubci.

Eden izmed njih je bil bogat trgovec. Šel

šel tako daleč, da je pratiko zaprl s ključem, da mu s tem pokaže, kako zelo je hud. Don Lucio je torej ni mogel prebrati niti kadar je don Rocco bil zdoma.

Don Lucio, ki je znal biti tudi posmehljiv, ga je vprašal:

»Kaj napoveduje »Barbanera« za novo leto? Morda konec sveta.«

Don Rocco ga je samo prizanesljivo pogledal in molčal.

Nekaj tednov kasneje pa zagleda don Lucio na mizi pred seboj eno izmed tistih tort, zaradi katerih sta se bila tolikokrat sporekla.

»Kaj ti je? Ali si znorel?«

»Podarila mi jo je prednica, da se mi zahvali za neko uslugico,« je odgovoril don Rocco.

Naslednji teden je bila na mizi pogača.

»Kaj pa je. Ali je tudi to darilo?«

»Jej in se ne brigaj za drugo.«

Don Rocco odslej ni več nikdar ugovarjal donu Luciju, nasprotno, trudil se je, da ugane in mu vnaprej izpolni vsako njegovo željo. In ker je don Lucio imel eno veliko poželenje, ki se mu ni mogel upirati, in to so bile sladkarije, si niti ni več upal vprašati: »Kako pa to?« kadar je zagledal sladkarije pred seboj, ampak je tiho jedel. Pač pa ga je nekaj pri tem vendarle skrbelo. Njegov brat mora gotovo biti blizu smrti, tako zelo se je naenkrat spremenil.

(Nadaljevanje na 8. strani)

je v največji bazar in zahteval modro vrtnico.

Trgovec se mu je kar naprej priklanjal in se mu oprostal: »Modre vrtnice še svoj živ dan nisem videl.«

Trgovec pa mu je velel, naj mu priskrbi modro vrtnico, naj stane, kolikor hoče. Trgovec je obljubil, da bo napravil vse, kar je v njegovi moči.

Drugi snubec je bil vojščak. Zajahal je čilega konja in zdiral s sto jezdc v deželo petih rek: tam je vladal kralj, ki je imel najdragocenejšo zakladi sveta. Vojščak je terjal iz te zakladnice modro vrtnico in grozil kralju, da mu pokonča deželo, če mu je ne da. Kralj, ki se ni hotel vojskovati, bil je miroljuben človek, je izročil tujcu dragoceno vrtnico iz samih draguljev; in snubec je s tem draguljem odjezdil iz tuje dežele. Šel je v cesarsko palačo, takoj so ga peljali k cesarju, kateremu je pripovedoval o svoji dogodivščini. Cesar je poklical hčer. »Glej hrabrega junaka z vrtnico. Ali je izpolnil svojo nalogo?«

Princesa vzame žlahtni kamen v svoje drobne roke. Nato reče: »To ni vrtnica. To je safir, žlahtni kamen. Takih reči imam

skozi njihove oči gledalo lunine pokrajine in prodiralo v skrivnosti zemeljskega sate-lita! Srce jim je bilo od razburjenja in molče so hodili od enega okenca do drugega.

Vse, kar so videli, je Barbicane natančno zabeležil. Za opazovanje so imeli daljnogleda, za primerjavo pa zemljevide.

Prvi opazovalec lune je bil Galilei. Njegov pomanjkljivi daljnogled je luno samo 30-krat povečal. Vendar je v tistih lisah, s katerimi je lunina plošča posejana »ko pavov rep z očesci«, prvi prepoznal gore in izmeril nekaj vrhov, katerim je prisodil pretirano višino ene dvajsetinke premera lunine oble, to je 8800 metrov. Galilei ni na podlagi svojih opazovanj narisal nobene zemljevide.

Nekaj let pozneje je neki astronom iz Gdanska z imenom Hevelius — s postopkom, ki je bil pravilen samo dvakrat na mesec, namreč v času prve in druge kvadrature — znižal Galileijev vrhove na eno šestindvajsetinko luninega premera. S tem je pretiraval v nasprotno smer. Vendar moramo biti temu učenjaku hvaležni za prvi zemljevid lune. Na tem zemljevidu pomenijo jasne in okrogle lise okrogle gore, temne lise pa prostrana »morja«, ki so v resnici samo planjave. Tem goram in tem »vodnim površinam« je dal zemeljska ime-

(Dalje prihodnjic)

sama dosti.« Vljudno se je zahvalila vojščaku in snubec je odšel iz gradu.

Komaj je bil slišal trgovec, kako je vojščak slabo opravil, je šel zopet k prodajalcu in zahteval modro vrtnico. »Če jo najdeš, ti obljubim, da boš bogat in mogočen, zakaj tedaj bom cesarjev zet, če je ne najdeš, te pa ubijem.« »Daj mi tri dni časa,« ga je milo prosil bazarski prodajalec, »za gotovo ti bom našel modro vrtnico.« Trgovec mu je dal tri dni časa. Ubogi prodajalec je prav dobro vedel, da modrih vrtnic sploh ni, pa je tretji dan šel k svoji ženi in ji potožil, kaj ga teži.

Žena pa je bila zelo pametna. Naročila je čarovniku, naj pripravi tekočino, vanjo je pomočila steblo bele vrtnice, in glej, vrtnica je postala modra. Trgovec je hitel z modro vrtnico v carsko palačo. In spet vpraša cesar svojo hčer: »Glej to krasno modro vrtnico! Ali je ta snubec opravil svojo nalogo v tvoje zadovoljstvo?« Princesa vzame vrtnico v roko, nato pa reče: »Ne! Ta vrtnica je bila umetno pobarvana. Svojo belo barvo je spremenila v modro. Če bi se ptice ali metulji usedli nanjo, bi morali poginiti. Vzemite vrtnico nazaj!« Trgovec je moral osramočen oditi iz cesarske palače.

Tretji snubec je bil zelo spreten državnik. Poklical je k sebi najboljšega umetnika v deželi in mu rekel: »Naredi mi čašo iz najfinejšega porcelana, mehkih barv in dovršene oblike, in naslikaj nanjo modro vrtnico.«

Umetnik je delal tri mesece čašo in je izdelal najlepše, kar je kdaj ustvaril. Državnik je bil zelo vesel čaše in je ves srečen hitel v grad. Cesar je spet velel poklicati hčer, ji predstavil snubca in jo vprašal, če je ta prav opravil svojo nalogo.

Princesa vzame delo v svoje drobne roke in reče: »To je najpopolnejša umetnina, kar sem jih kdaj videla. Shranila jo bom, zakaj ta čaša je vredna, da bo nekoč v njej modra vrtnica.« Tudi ta snubec je bil razočaran. Vendar se je princesi pristrčno zahvalil, ker je sprejela njegov dar in je odšel.

Kmalu zatem je šel neki popotnik mimo cesarske palače. Nič še ni slišal o modri vrtnici, marveč je šel svojo pot naprej, brenkal na lutnjo in pel pesmi, ki se jih je ravno spomnil.

Bil je večer in ker je bil utrujen in je sonce tako krasno zahajalo, se je usedel na zid cesarskega vrta, brenkal in pel, včasih pa prisluhnil regljanju žab in šumenju reke.

Ob vrbah senčnih stojim in gledam, kako tone večer. Od reke sém slišim ljubo ime, ki doslej ga nisem še čul. In iz trave dišeče vzleti ptica, nad reko šumečo hiti. V njenih srebrnih valovih vidim lesk nežne modrine, kot je še nisem videl nikoli.

Tedaj zasliši, kako se za njim odpirajo vrata in iz vrta stopi vitka postava. Odpelje ga v senco cipres in pod zvezdami si šepe-tata tisoč stvari, medtem pa ju je zagnila tema kot srebrna megla. »Brž ko se bo zdani-lo, bom šel k tvojemu očetu in prosil za tvojo roko,« je rekel on. »Ah«, je vzdihnila neznanca. »Jaz sem cesarjeva hči in sem zahtevala, da me sme poročiti samo tisti, ki mi prinese modro vrtnico.«

Popotni fant se nasmehne: »Ta reč je kaj preprosta. Našel bom modro vrtnico.«

Zdani-lo se je in fant je ob poti utrgal belo vrtnico ter jo nesel v cesarsko palačo. »Tale tuji pevec ti prinaša to, kar misli, da je modra vrtnica. Ali hočeš pogledati, če je morda prava?« reče cesar in se smeje.

Princesa vzame v jutru utrgano vrtnico in ne da bi se obotavljala, reče: »Da, to je modra vrtnica, ki sem jo hotela imeti.« Vsi na dvoru so ugovarjali, kajti vrtnica je bila bela in ne modra. »Jaz pa vem, da je vrtnica modra,« reče princesa in prijazno do-da: »Morda ste pa vi vsi slepi za barve.« Cesar je odločil, da je treba vrtnico imeti za modro, da ima princesa prav in da nihče ne sme dvomiti o tem, niti zvezdoslovci niti znanstveniki niti njihovi učenci ali preroki.

Princesa in popotni pevec sta se poročila in sta živela srečno v hiši ob morju, z vrtom, polnim belih vrtnic, ki sta jih vse svoje žive dni imenovala »modres«. Cesar pa je bil zadovoljen, ker je vedel, da je njegova hči srečna, in je rad poslušal pesmi svoje-ga zeta.

JULES VERNE:

87

Potovanje na Luna*)

Medtem pa je luna že pokazala svojo pravo, podolgasto obliko. Postala je podobna ogromnemu jajcu, obnjenemu z drobnejšim koncem proti zemlji. Kajti luna je bila v prvih dneh svojega nastanka tekoča ali raztezna masa, ki je imela obliko pravilne krogle. Ko pa jo je zemlja s svojo privlačnostjo pritegnila nase, je dobila pod vplivom težnosti podolgasto obliko. V vlogi satelita je izgubila prvotni čisti obris krogle; njeno težišče se je premaknilo in iz tega so nekateri učenjaki zaključili, da sta se voda in zrak verjetno zbrala na nasprotni strani lunine oble, ki je z zemlje nikdar ne vidi-mo.

Ta sprememba luninih oblik je bila izrazito vidna samo nekaj trenutkov. Razdaja med kroglo in luno se je zelo hitro krčila; čeprav je bila hitrost krogle znatno manjša od začetne hitrosti, je bila pa še vedno 8–9-krat večja od hitrosti brzovlakov. Ravno zaradi poševne smeri izstrelka se je Michel Ardan še vdajal upanju, da bodo vendarle kje zadeli ob lunino ploščo. Ni mogel verjeti, da ne bodo dospeli! Na, to mi ne gre v glavo, je dostikrat ponavljal. Toda Barbicane je znal položaj bolje presoditi in ga je z neizprosno logiko neprenehoma zavračal.

Zveza slovenskih zadrug v Celovcu, registrirana zadruga z omejenim jamstvom

Ob priliki letošnjega Koroškega sejma v dneh od 6. do 16. avgusta 1959 razpisujemo

Nagradno žrebanje

za zadruženike včlanjenih zadrug. Izžrebane bodo kot

1. nagrada: Molzna naprava Alfa Perfekt 5 S za molžo do 6 krav
2. nagrada: Parilnik za 100 litrov
3. nagrada: 50 m plastičnih cevi AKG, 8 atü, 1/2 ali 3/4 cola

Pravico udeležbe imajo vsi člani v Zvezo slovenskih zadrug v Celovcu včlanjenih Hranilnic, Kmečkih gospodarskih zadrug in Južnokoroške gospodarske zadruge, ki v dobi Koroškega sejma kupijo v našem sejskem šotoru ali v pisarni v Pavličevi ulici 7 kmetijske stroje in naprave najmanj v vrednosti šil. 1.000.— (entisoč šilingov).

Včlanjene zadruge so iz udeležbe izključene. Izključena je tudi pravica do pravnega postopka.

Izžrebale se bodo z našo tekočo številko in žigom označene, od naročnika pravomočno podpisane naročilnice. Žrebanje bo v petek, dne 21. avgusta 1959 v prisotnosti javnega notarja, vendar z izključitvijo pravnega postopka. Dobitniki bodo objavljeni v časopisih »Naš tednik — kronika« in »Slovenski vestnik« ter dodatno pismeno obveščeni zaradi prevzema nagrade.

ZVEZA SLOVENSkih
ZADRUG V CELOVCU

r. z. z o. j.

Celovec, Pavličeva ulica 7

EINICHER KLAGENFURT

razstavlja na KOROSKEM VELESEJMU, dvorana 12

DELAVNICO V MALEM ZA TEBE

s 24 priključki
za VRTANJE, ŽAGANJE, POLIRANJE, BRUSENJE,
STRUZENJE i. t. d.

Obiščite predvajanja modernega »WOLF« orodja za raznovrstno uporabo.

Unerreicht im Preis!

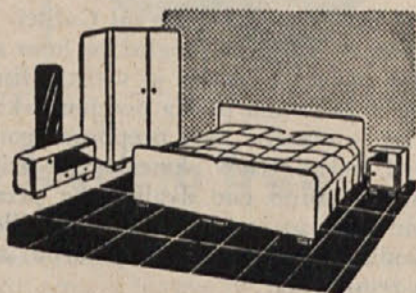
Vom Erzeuger zum Verbraucher!

FREMDENZIMMER-AUSSTELLUNG

zahlreiche Modelle, modern, formschön,

ab S 1480.-

Kostenlose Beratung und Zustellung —
bequeme Teilzahlung

Völker-Möbel

KLAGENFURT,
Villacher Ring 47 ■ Telephon 57-25

ZAHVALA

V najgloblji žalosti, ker nam je umrl naš nepozabni mož in oče, gospod

Arnold Černic

se vsem, ki so nam ob tej težki uri stali ob strani in nam s pismi in brzojavkami izrazili sožalje, iskreno zahvaljujemo.

Prav posebno zahvalo pa izrekamo domačemu dušnemu pastirju č. g. župniku Repniku za ljubeznive besede tolažbe ob grobu, preč. g. dekanu Koširju, predstavniku okrajnega glavarstva v Beljaku, gospodu županu in pri pogrebu celokupno navzočemu občinskemu odboru občine Loga ves, požarnim brambam, ki so pok. izkazale poslednjo čast, predstavniku orožniške postaje na Vrbi in moškemu pevskemu društvu Vrba. Najlepše se tudi zahvaljujemo pevcem slovenske pesmi, v katerih krogu je pokojnik rad pel vse svoje življenje. Prav tako se zahvaljujemo vsem govornikom za lepe poslovilne besede v imenu društev in zadrug.

Obenem pa se zahvaljujemo iz srca vsem darovalcem številnih vencev in šopkov in vsem, ki so ljubljene pokojnika spremili na njegovi poslednji poti.

Milica Černic, hčerka

Terezija Černic, soproga
v imenu vseh sorodnikov.

Preproščina dona Rocca

(Nadaljevanje s 7. strani)

Poldrugi mesec je minil brez prepira in brez jeze med bratoma. Don Lucio je opazil, da brat ravna z njim z neke vrste nežnim pomilovanjem. In tudi njega je zajemalo ganotje: V lekarni »Pri grbavcu« je večkrat celo rekel: — »Moj brat bo kmalu umrl, tako se je spremenil, da ga skorajda

ne prepoznam več.«

In ko je vsak dan pri mizi zagledal sladkarije, se je sicer vdal slastni skušnjavi, vendar ga je pri jedi mučila slaba vest, kar mu je kvarilo ves užitek.

»In ti? Zakaj pa ne ješ?«

»Dve solzi sta se rodili iz oči dona Rocca in strkljali po polnih, rožnatih licih.

»Kaj pa ti je? Kaj se je zgodilo?«

(Konec prihodnjič)

Große Landmaschinenschau

Auf ihrem Ausstellungsstand zeigt die Landmaschinenfirma

Valentin Paternioner

die verschiedenen Typen und Grössen von

STEYR-TRAKTOREN mit den Maschinen und Geräten des STEYR-Agrarsystems sowie INTERESSANTE NEUERUNGEN auf dem Gebiete der BODENKULTUR, ERNTEINBRINGUNG und VERARBEITUNG.

Eine eigene Abteilung für Hauswirtschaft enthält

MILCHWIRTSCHAFTSGERÄTE
KÜHLANLAGEN
WASCHMASCHINEN usw.

SIEMENS - HOVAL - SONDRERSCHAU

zeigt die schon bestens bekannten und erprobten

HOVAL - ZENTRALHEIZUNGSHERDE

HOVAL - THERMKESSEL und — Minithermkessel

und führt an Hand schematischer Darstellungen in das Siemens-Hoval-Heizsystem ein.

Ein Besuch lohnt sich daher zur unverbindlichen Beratung.

MESSEGELENDE — HAUPTALLEE rechts.

TRGOVINA Z ŽELEZNINO VSEH VRST NA VELIKO IN NA DROBNO

VINZ. ZWICK

EISENGROSSHANDLUNG
KLAGENFURT

Lagerhaus
Südbahngürtel 10
Tel. 42-60

Detailgeschäft
Alter Platz 29
Tel. 29-86

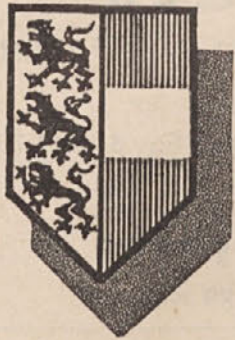
Fachgeschäft für
Hotel- und Haushaltsgeräte
Alter Platz 17

Fernschreiber 04/408

Tel. 38-53

Železo, pločevina, kovinske cevi, cevi iz umetne snovi, žičniki, žica, orodje, obloge, kuhinjska in hišna posoda, štedilniki in peči, električni štedilniki, plinske naprave, pralni stroji

Koroški velesejem

AVSTRIJSKI LESNI SEJEM

od 6. avgusta — 16. avgusta 1959

Kärntner Messe Klagenfurt

Koroški velesejem Celovec

AVSTRIJSKI LESNI VELESEJEM — OESTERREICHISCHE HOLZMESSE
od 6. do 16. avgusta 1959

130.000 kvadratnih metrov razstavne ploskve

POSEBNE RAZSTAVE:

1. Od gozda do potrošnika
2. Avstrijska žagarska industrija
3. Obrt in kultura

Pojasnila:

Ravnateljstvo velesejma v Celovcu, Magistrat, tel. 66-80 in 36-81 ter pri vseh potovalnih pisarnah. — Na železnicah 25% popusta; 50% popusta pri poštini avtobusnih linijah na Koroškem in Vzhodnem Tirolskem (tudi pri priključnih linijah k železnici).

Obiščite na velesejmu **FIRME**, ki oglašajo v **NAŠEM LISTU!**

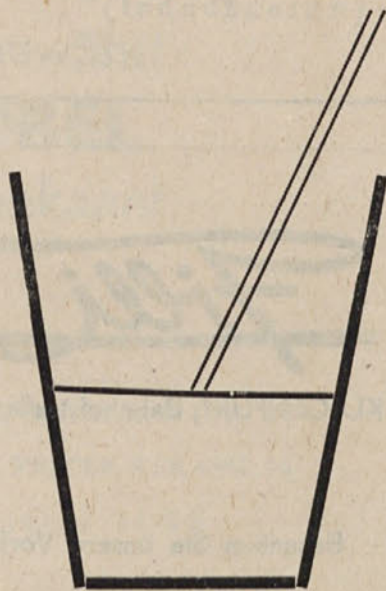
Unterkärntner Molkerei

KLAGENFURT, SIRIUSSTRASSE 6

Mleko in mlečni izdelki iz 60 podružnic
Spodnjekoroške mlekarne

Obiščite „Mlečni paviljon“ na velesejmu!

Najcenejši zajtrk - Najboljša malica!

Matthias Moritz

Umetni mlin in žaga
BREG PRI
GRABŠTANJU
Rain bei Grafenstein
telefon 28-44

Največja izbira!
Najnižje cene!
Letno blago in perilo
pri

L. Maurer

Klagenfurt
Celovec
Alter Platz 35

KONZUMNA ZADRUGA

Celovec-Klagenfurt, St. Peter Straße 5

s svojimi podružnicami
se priporoča!

Kdor dobro računa, kupuje v

KONZUMU

Obiščite naš paviljon na velesejmu. Smo v
razstavnih dvorani (Halle) št. 16. Izborna kapljica
po zmernih cenah!

Trgovina umetniških slik in okvirjev samo pri

Hans Treffer

Klagenfurt-Celovec
Burggasse 8

KLAGENFURT 10.-Oktoberstr.
(neben Kino Prechtl)

Pisano branje iz Fordovega kraljestva

85.000 DM premij so izplačale Fordove tovarne v Kölnu delavcem in nastavljenem za predloge za tehnične izboljšave. Neka posebna bistra buča si je s svojim predlogom zaslužila najvišjo nagrado 5.000 DM (30.000 šil.).

Taurus 12 M je na prvem mestu povpraševanja kupcev v zadnjih mesecih. Zato morajo sedaj novi naročniki čakati nekaj tednov na dobavo zaželenega voza. Od leta 1952 je bilo izdelanih znatno nad 200.000 vozov tega tipa, ki se je tako dobro obnesel.

Proizvodnja v Fordovih tovarnah se je povečala za 20% v prvih 5 mesecih tekočega leta v primeri z isto dobo prejšnjega leta.

Prirastek proizvodnje v višini 47% je Fordovi tovarni v Kölnu v letu 1958 zagotovil prvo mesto v celotni zapadnonemški industriji glede povečanja prirastka, ki je v primeri s prejšnjim letom povečal za celih 23%. Delež Forda na zapadnonemškem avtomobilskem trgu se je od 7,7% v letu 1957 povečal v letu 1958 na 8%.

Izvoz Fordovih vozov iz Kölna je znatno narasel. Njihov delež na celotni prodaji je znašal 45%, dočim je bil prejšnje leto le 40%.

Nek FORD-model je natančno pred 50 leti dosegel prvo mesto na ameriški kontinentalni dirki, ki je vodila na 6000 km dolgi progi, po prašnih cestah, blatnih poteh in kar počez po travnikih skozi Združene države in Kanado. Zmagovalec na vozu model T, ki ga je ustvaril genialni Henry Ford, je imel 17 ur naskoka pred svojim najbližjim tekmečem. Da je premeril to dolgo pot, je rabil 23 dni.

Sedaj so v Ameriki priredili vožnjo na isti progi. Pri tej priložnosti so se srečale preteklost, sedanjost in bodočnost: Staro progo sta prevozila naslednik nekdanjega modela T, 50-milijonski voz Fordovih tovarn, tip »Galaxie« in poskusni model »Levacar«, ki ga imenujejo »voz bodočnosti«.

Oglašuj v našem listu!

**TAUNUS
12 M**

**38 PS
1172 ccm**

Geräumig, komfortabel, wirtschaftlich —
In über 80 Ländern der Erde bewährt. —
3-Gang-Vollsynchron-Getriebe — Auf Wunsch: Sperrsynchronisiertes 4-Gang-Getriebe.

42.900 S

AUTOHAUS
KAPOSI & CO

Klagenfurt, Verkauf:
Herrengasse 10 Tel. 4424
Service, Werkstätte u. Ersatzteillager
Villacherstraße 51
Tel. 47-75, 58-32

JOSEF MAYERBRUGGER

MOJSTER ZA KRITJE Z OPEKO IN ŠKRILJEM

Celovec-Klagenfurt-West, Prinz-Eugen-Str. 3., t.42-76

Lasten kamnolom

Izvedba vseh strešnih del za cerkve, stolpe in gradove

Nadalje izvedba vseh eternitnih del po želji

Dobra in varna streha - pri Mayerbruggerju

Pri našem pregledu koroškega gospodarstva nikakor ne moremo preiti renomirane Firme Mayerbrugger v Celovcu (Domgasse 19), ki po vsem Koroškem posebno pa tudi v naših dolinah in hribovih s solidnim in trpežnim delom pridobila dober naslov in zaupanje.

Dobra streha, ki ne pušča, je prav tako važna kot trden temelj pri vsaki stavbi, pa naj si bo to cerkev ali župnišče, ali pa hiša, hlev in gumno.

Zasedaj omenjamo samo nekatera najvažnejša dela, ki jih je firma MAYERBRUGGER v zadnjem času prevzela in izvršila v splošno zadovoljstvo naročnikov.

Pokrila je dom za onemogle v Podlazu pri Suhi, občinsko hišo v Šmihelu pri Pliberku, v Škocijanu, gasilske domove na visokem št. Petru na Vašinjah, kakor tudi v globoki dolini Bele v Železni

Kapli, kjer je dala streho tudi novi poštni garaži.

Cerkveni stolp v Metlovi ima novo streho, ki je tudi delo firme Mayerbrugger. Prenovila je tudi streho starodavne božjepotne cerkve sv. Heme nad Globasnico.

Učitelji, ki uče abecedo in uvajajo v življenje našo mladino v Blatu, žive pod varnim krovom nove učiteljske stanovanjske hiše, ki jo je tudi prekrila firma Mayerbrugger.

Nadalje je firma Josef Mayerbrugger prekrila celo vrsto transformatorskih postaj (med drugim v Šmarjeti v Rožu).

Pri novih vojašnicah v Pliberku je izvršila tudi vsa notranja izolacijska dela.

Pa tudi kmetje, obrtniki in hotelirji se radi obračajo na to firmo. Med drugim je prekrila teraso Wuttejevega hotela ob Klopinskem jezeru.

Kdor je imel opravka enkrat s firmo Mayerbrugger, postane njen prijatelj, kajti ve, da se pod streho, ki jo je prekrila firma Mayerbrugger mirno spi.

SIVALNI STROJI
PLETILNI STROJI

Grundner

KLAGENFURT, Wienergasse 10
nächst der Stadtpfarrkirche!

Obiščite nas na koroškem velesjmu
v hali št. 5

OBČUTLJIV UMETNIK

Laurence Olivier, slavni angleški igravec, je vložil precej denarja v donosne gospodarske panoge. Na njegovi kmetiji je čreda plemenskih krav, ki dajejo dobro mleko. Ker je izdelava sira še vedno večja od povpraševanja, so trgovci predložili igralcu naj da tiskati na škatlice s sirom svojo sliko. Čeprav so zatrjevali, da se bo prodaja podvojila, je Laurence Olivier zavrnil njihov predlog, češ, da je žaljiv zanj kot umetnika.

Obiščite v Celovcu

Valkskellec

PRVOVRSTNI OBEDI IN VEČERJE
PO NAJNIZJIH CENAH

OGAL KOLODVORSKE CESTE
(Bahnhofstrasse)

AVTOBUSNA POSTAJA
(Autobahnhof)

**Radio aparati
Šivalni stroji
Kolesa
V VELIKI IZBIRI**

**Radiohaus
KERN**
Klagenfurt, Burggasse
Ugodna plačila na obroke

Radio in televizija, najnovjše pri KERN-u

V dveh predelih (kojah) v novi velesjmski dvorani razstavlja »Radiohaus KERN« in ondi bo vsakdo našel to, kar si želi. Prav posebno pa velja omeniti veliko izbiro raznovrstnih televizijskih aparatov (Fernsehen) od vidne ploskve 43 cm pa do 63 cm, kjer prihaja najbolj do izraza dejstvo, da more ta vodilna in najstarejša trgovina te stroke na Koroškem zadovoljiti vsak okus. To dokazujejo tudi stotine zadovoljnih odjemalcev.

Nudi tudi radijske aparate, magnetofone, gramofone in prenosljive tranzistorске radijske aparate v veliki izbiri, ki go tovo zadovolji vsako željo.

V oddelku za šivalne stroje sta dve izkušeni predvajalki, ki sta ju poslali tovarni »Rast & Gasser« in »Gritzner«, da kažeta pri praktičnem delu vse prednosti in potankosti njihovih tehnično skrajno izpopolnjenih »Automatic« in »Zickzack« šivalnih strojev.

Z mopedi, rolerji, kolesi in avtomobili »Puch 500« pa Radiohaus KERN dokazuje, da more tudi glede teh artiklov zadovoljiti še tako zahtevnega odjemalca in nudi povrh zelo ugodne pogoje za odplačila na obroke.

Filli

HERDE

ÖFEN

KLAGENFURT, Bahnhofstraße 6

Haus- und Küchengeräte

Besuchen Sie unsere Vorführungen auf der KÄRNTNER MESSE

▶ MULTITool- Kleinwerkstätte	Halle XII
▶ EMCO-UNIMAT und MAXIMAT-Drehbank	Halle XII
▶ PYREX, feuerfestes Glaskochgeschirr	Halle IV
▶ MELITTA- Kaffeefilter und -Kannen	Halle V
▶ ÖFEN - HERDE - Küchengeräte	Halle IV

Pokažemo Vam v naših razstavnih prostorih na velesjmu

PORSCHE-TRAKTORE — WARLHALOWSKI-TRAKTORE, Triebachsen — AEBI-Einachsschlepper mit verschiedenen Geräten — AEBI-Motormäher — MULAK-Geräteträger — LANDMASCHINEN — STAHLPANZERKASSEN — MAUERSAFES — OPFERSTÜCKE — BÜROMOEBEL — GELDKASSETTEN

HAUSHALTS und WIRTSCHAFTSHERDE, kombinierte PROPANGASHERDE — KÜHLSCHRÄNKE — TIEFKÜHLTRUHEN in allen Grössen — WASCHMASCHINEN

HANS WERNIG KLAGENFURT

MESSESTAND FREIGELÄNDE Block B —

Messestand: Halle IV.

*Darovati čevlje
je srečna zadeva*

Zato obiščite trgovino s čevlji

WESTRITSCHNIG
KLAGENFURT
Völkermarkter Strasse 13
TRGOVINA Z MEŠANIM BLAGOM IN BENSINSKA ČRPALKA

ÖSTERREICHISCHE DRAUKRAFTWERKE AG.

Klagenfurt, Baumbachplatz 2

Največje avstrijsko podjetje za preskrbo z električno energijo
Österreichische Draukraftwerke AG., vas informira v lastnem paviljonu na velesejmu o električnih centralah, gradnji električnih central in načrtih za električne centrale

Renomicano

TESARSTVO

FRANZ GASSER

BILČOVS (LUDMANNSDORF) 28

KRATKE VESTI

Radioaktivni oblaki se raztezajo od severnega tečaja pa do južnega, so ugotovili občutljivi aparati raziskovalnih laboratorijev ameriške mornarice. Ti oblaki so posledice pred 15 meseci izvršene atomske eksplozije pri otočju Bikini v Tihem oceanu. Bombi je bila dodana posebna snov volfram, ki se je pri eksploziji razpršila obenem z radioaktivnimi žarki, s katerimi se je povezala. Z njeno pomočjo so sedaj učenjaki mogli ugotoviti, da radioaktivni oblaki, ki jih proizvajajo atomske eksplozije ostajajo dolgo dobo v ozračju zemlje ter, da se širijo na vse strani. Torej bi posledice smrtonošnih radioaktivnih žarkov, ki bi jih povzročila množična uporaba atomskih bomb v vojni, zadela tako vzhod kot zapad.

**Solid
Leistungsfähig
Altbewährt
MÖBEL
Altbekannt**

KLAGENFURT
ST. VEITER STRASSE 15
Telefon 22-58

Kralj Ibn Saud, arabski potentat, ki je lastnik najobilnejših petrolejskih vrelcev ter vladar ene izmed kulturno in gospodarsko najbolj zaostalih držav na svetu, je s svojim spremstvom prispel v Bad Nauheim. Ob njegovem prihodu v blestecem ameriskem avtomobilu znamke Cadillac se je zbrala velika množica nauheimskih radovednežev, ki se je predvsem veselila obilnega dežja dolarjev in mošnje kralja z Jutrovega. Slovesnost pa je povzdignila celo vojaška godba novoosnovane zapadno-nemške vojske, ki je svirala brumne koračnice. Ibn Saud je prišel v to nemško zdravilišče, da si leči bolno srce. Čas mu bodo pa krajšale tudi njegove haremske dame, ki so prispele z njim, z zakritimi obrazi. V zdraviliškem hotelu je kralj najel zase in svoje številno spremstvo 34 sob.

VSTOPNINA NA LETOSNEM VELESEJMU

Vodstvo Koroškega velesejma je tudi za letos določilo cene za vstopnino, ki se skorajda ne razlikujejo od lanskih. Dnevna vstopnica za odrasle stane letos 9.— šil. in velja tako za razstavni prostor kakor tudi veselični park. Otroci od 6. do 14. leta plačajo 3.— šil. kot doslej. Tudi večerna vstopnina za veselični park je ostala ista kot lani, to je: za odrasle 3.— šil. in za otroke 1.— šil. Velesejmska izkaznica stane 20.— šil. Podobno kot na velesejmih drugod velja za šest vstopov in je torej sorazmerno znatno cenejša.

Velesejmski katalog ima ceno 5.— šil., črtež razstavišča pa 1.— šil.

Nova velesejmska dvorana bo letos prvič služila svojemu namenu. Surova stavba je bila pred kratkim dovršena. Nudi 6000 kv. metrov razstavne ploskve, v dolžino 88,6 m, v širino pa 47,5 metrov. Nosilci merijo 39 m. Vsa stavba je iz železobetona.

GMEINER-FISCHE

auf der Kärntner Messe im Vergnügungspark

Fischsemmeln	Stück S 1.50	sowie ständig frischgebackene Seefische und Forellen,
Mayonnaisebrötchen	Stück S 2.50	feinste Heringe, Russen, Rollmöpse, Fischkonserven und sämtliche Sorten erstklassiger Sardinien — Messe-Telephon 68-72
Fischsalat	Portion S 2.50	

Radlmayr pomaga varčevati!

Theresienthalertkanina pri

RADLMAYR

BELJAK - VILLACH

Filmska ocena

ZNAKI ZA OCENO FILMOV: I = priporočljiv za vse; Ia = priporočljiv za odrasle in zrelejšo mladino; II = za vse; III = za odrasle in zrelejšo mladino; IV = le za odrasle; IVb = za odrasle s premislekom; V = odsvetujemo; VI = odklanjamo; + ga priporočamo; ++ film je res vreden, da si ga ogledamo.

BOROVLJE

Sobota, dne 8. 8. 59: Wege zu Ruhm (III). - Nedelja, dne 9. 8. 59: Der schwarze Blitz (III). - Torek, dne 11. 8. 59: Schuld und Sühne (IV). - Četrtek, dne 13. 8. 59: Der Held von Texas (III).

BISTRICA

Sobota, dne 8. 8. 59: Schmutziger Engel (IVa). - Nedelja, dne 9. 8. 59: Es wird alles wieder gut (III). - Sreda, dne 12. 8. 59: Ku Klux Klan (IV).

ST. JAKOB V ROŽU

Sobota in nedelja, dne 8. in 9. 8. 59: Skandal in Ischl (IV). - Torek, dne 11. 8. 59: Dakota (III). - Četrtek, dne 13. 8. 59: Odongo (III).

PLIBERK

Sobota in nedelja, dne 8. in 9. 8. 59: Kindermädchen für Papa gesucht (IV). - Torek in sredo, dne 11. in 12. 8. 59: Die Zwölf Geschworenen (III**).

FRANZ SCHNABL

CELOVEC - KLAGENFURT

Bahnhofstrasse 38 b

FURNIRJI

FUNDER- IN LEITGEB PLOŠČE

POHISTVENE OBLOGE

RAZLIČNE LETVE i. t. d.

Štefan Katz

nudi najboljše, vedno sveže pecivo
KLAGENFURT, Waidmannsdorf
Siebenhügelstrasse 75

Ing. Albert Fleischmann

krovski mojster

Klagenfurt

Skladišče: Wulfengasse 2a - Tel. 55-23

Pisarna: Viktringerring 9 - nasproti Kmetijske zbornice

se priporoča za vsa strešno-pokrovska dela

Najboljše meso in klobase vseh vrst v času Koroškega velesejma, kakor tudi za praznike samo pri

Rudolf Sablatnik

mesar in prekajevalec

CELOVEC, Siebenhügelstrasse 81

TELEFON 49-36

Karl Pötscher

konjski mesar

Celovec, Klagenfurt

PISCHELDORFERSTR. 12, tel. 55-22

Prevzame tudi zavarovane konje.

Če je sila, koljemo podnevi in ponoči.

Kupujemo po najvišji dnevni ceni.

Dobro stanovanje je pol življenja

Praktično in lepo hišno opravo po zmerni ceni, to je geslo firme STADLER, vodilnega pohištvenega podjetja na Koroškem, ki tudi letos razstavlja na velesejmu

Letos nudi STADLER bogato izbiro spalnic, jedilnic, kuhinj, za vsako željo in za vsako denarnico.

Novost na letošnji razstavi je kombinacija spalnica-dnevna soba, ki je v današnji stanovanjski stiski posebno za mlade ljudi, ki se poročijo iz ljubezni za res to, kar morda najbolj potrebujejo. Je praktična, jo je moč namestiti v prostorih sleherne velikosti. Postelji sta prostorni, omara pa sestoji iz posameznih elementov, ki je vsak zase že omara. S sestavljanjem jih je moč povečati, kakor to dopušča prostor. Ta kombinacija pa je tudi čedna za oko.

Po svoji priprosti eleganci barve in oblike pa pritegnejo nase pozornost vsakega obiskovalca omizja (Sitzgarnituren), katerih stoli se dajo spremeniti v naslanjače. Izdelani so po švedski licenci.

Velja še omeniti zelo primerne okvire

za sobne rastline in cvetlice, ki so postale danes že skoraj bistveni del stanovanj, saj jim zelenje in cvetje daje življenje. Velja pa omeniti še pestro izbiro zaves in specialne švicarske tkanine z krasnimi vzorci.

Stanovanje pač ne sestoji samo iz posameznih kosov mizarskih ali tovarniških izdelkov, ampak šele kadar vsi skupaj, od postelje pa do primernih zaves, tvorijo ubrano celoto, ustvarijo iz štirih sten - človeško bivališče. In prav to je vtis, ki ga človek dobi pri ogledu Stadlerjeve oprave, bodisi na velesejmu, bodisi na sedežu firme v Theathergasse, kajti njen arhitekt, dipl. arch. Klaus Stadler, ki je vsem intesentom brezplačno na razpolago za strokovne nasvete, ne vidi svoje naloge v tem, da prodaja čim več kosov pohištva, ampak, da odjemalcu z nasvetom pomaga pri ureditvi lepega, prijetnega in mirnega doma.

Landwirtschaftliche Genossenschaft

VILLACH - Filialen: Wernberg, Mallestig, Tieggersdorf, Arnoldstein, Nötsch, Kreuth b. Bleiberg

Kmetijska zadruga

V BELJAKU - Podružnice: Vernberk, Malošče, Rekarja ves, Podkloster, Čajna, Rute pri Plajbergu

TISKARNA - ZALOŽBA - KNJIGARNA - PAPIRINA TRGOVINA - VELEKNJIGOVEZNIČA - IZDELAVA KLIŠEJEV

„Carinthia“

Družba sv. Jožefa

Klagenfurt, Völkermarkter Ring 26, tel. 36-51 Serie

Podružnice:

KLAGENFURT, Sternallee 5
KÖTSCHACH v Ziljski dolini
ŠT. VID ob GLINI
WOLFSBERG

NAŠA NOVAZALOŽBENA DELA:

Canham, »Neue Wege zur Freiheit« - Sr. Eva Maria Kremer, C. P. S., »Der rote Rock« - Strutz, »Heimat an den Seen« - Strutz, »Mutter« - Roßmanith, »Bildwerk Kärnten«, (nova naklada v globokem tisku). - Dr. Meier: Cerkevna zgodovina Koroške, »Heiliges Kärnten«.

INTERCONTINENTALE

ÖSTERREICHISCHE A. G.

ZA TRANSPORTE IN CELOTNI PROMET

podružnica:

PODROŽČICA - ROSENBACH

Telefon 248 - Telex 04-530

prevzema vse vrste prevozov v tu- in inozemstvu ter jih izvršuje točno in poceni

ADOLF CAMPIDELL

SLIKAR - ZLATAR - KIPAR

Prevzamam VSA POPRAVILA CERKVA

Predelava OKROGLIH TABERNAKLJEV

FEISTRITZ AN DER DRAU - KÄRNTEN

TELEFON 248

MÖBELHAUS

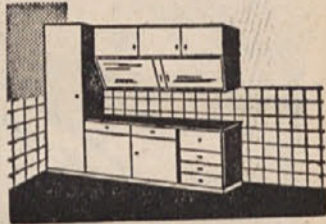
STADLER KLAGENFURT

THEATHERGASSE 4 TEL. 50-24, 52-62

„Im Heim schön u. modern“

- RIESENAUSWAHL - ÜBER 100 AUSSTATTUNGEN
- DIE BESTEN UND BILLIGSTEN MÖBEL ÖSTERREICHS
- BEQUEME TEILZAHLUNG OHNE ZINSEN
- ZUSTELLUNG FREI HAUS IN GANZ KÄRNTEN MIT EIGENEN MÖBELAUTOS

Moderne Einbauküchen

Schlafzimmer
unerreicht in Preis und Ausführung

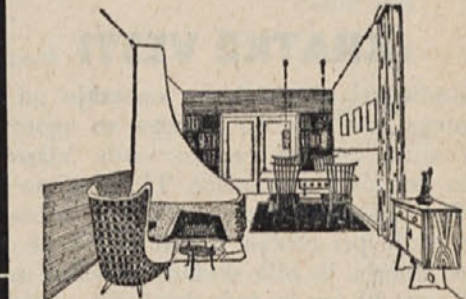
Sitz- und Liege-ecken
In allen Größen

Wohnzimmer-schränke
In vielen auserwählten Modellen

Fauteuils und Kleinmöbel

Polstermöbel und Klubgarnituren

Moderne Raumgestaltung und Planung der Wohnung durch eigenen Architekten

BESUCHEN SIE UNS UNBEDINGT AUF DER

KÄRNTNER MESSE

6. bis 16. August 1959

WIR ZEIGEN IHNEN IN UNSEREM REPRÄSENTATIVEN, 300 m² GROSSEN

eigenen Messepavillon

EINE EINDRUCKSVOLLE SCHAU MODERNER RAUMKUNST

MÖBELHAUS

STADLER KLAGENFURT